

**Inskolningens och anknytningens betydelse inom småbarnspedagogiken
ur lärares synvinkel – en intervjustudie**

Susanne Eklund

Avhandling för magisterexamen

Fakulteten för pedagogik

och välfärdsstudier

Åbo Akademi, Vasa 2022

Handledare: Ann-Katrin
Svensson

Abstrakt

Författare Susanne Eklund	Årtal 2022
Arbetets titel Inskolningen och anknytningens betydelse inom småbarnspedagogiken ur lärarens synvinkel – en intervjustudie	
Opublicerad avhandling för magisterexamen i pedagogik Vasa: Åbo Akademi, Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier	Sidantal 47 (52)
<p>Syftet med avhandlingen är att ta reda på hur inskolningen inom småbarnspedagogiken fungerar i dag. Jag vill veta hur lärare inom småbarnspedagogiken uppfattar inskolningen och anknytningen mellan personal och barn samt hur vårdnadshavarna är delaktiga i processen.</p> <p>Forskningsfrågorna är följande:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vad är enligt lärarna en god inskolning? 2. Hur etableras trygghet och anknytning i samband med inskolningen enligt lärarna? 3. Hur uppfattar lärarna vårdnadshavarnas betydelse med tanke på delaktighet och medverkan vid inskolningen? <p>Teoridelen innefattar anknytningsteori och anknytningsmönster: trygg anknytning (1), otrygg- ambivalent anknytning (2), otrygg- undvikande anknytning (3) samt desorganiserad anknytning (4) som ligger till grund för avhandlingen. Tidigare forskning om inskolning och de olika inskolningsmodellerna, traditionell inskolning och föräldraaktiv inskolning samt vikten av samarbete med vårdnadshavarna och egenvårdarens viktiga roll framförs.</p> <p>Jag har valt fenomenografi som forskningsansats eftersom jag ville undersöka lärarnas uppfattningar om inskolningen och anknytningen mellan personal och barn samt vårdnadshavarnas delaktighet i processen. Datainsamlingsmetoden bestod av sex semistrukturerade intervjuer. Jag intervjuade två barnträdgårdslärare, tre pedagogie kandidater och en socionom med behörighet som lärare inom småbarnspedagogik och de arbetade i grupper med barn i åldern 0–3 år.</p> <p>Resultatet av min studie visar att informanterna uppfattar att en god inskolning är välplanerad, vägledande och genomtänkt samt utgår från det individuella barnet. Informanterna var eniga om att tryggheten är det allra viktigaste för såväl barn som för vårdnadshavare. Ett gott samarbete med vårdnadshavarna ledde till trygga barn och trygga vuxna. Inskolningslängden varierade, men alla barn hade en individuell inskolningsplan. Det viktiga startsamtalet och växelverkan, samarbete mellan barn–pedagog och mellan pedagog–vårdnadshavare betonades.</p>	
Sökord Inskolning, trygghet, anknytning, egenvårdare, småbarnspedagogik	

Innehållsförteckning

Abstrakt	2
Innehållsförteckning	3
1 Inledning	5
1.1 <i>Syfte och forskningsfrågor</i>	7
1.2 <i>Avhandlingens disposition</i>	7
2 Teoretisk bakgrund	8
2.1 <i>Anknytningsteori</i>	8
2.2 <i>Anknytningsmönster</i>	9
2.2.1 <i>Trygg anknytning</i>	9
2.2.2 <i>Otrygg – ambivalent anknytning</i>	11
2.2.3 <i>Otrygg - undvikande anknytning</i>	12
2.2.4 <i>Desorganiserad anknytning</i>	12
3 Tidigare forskning	13
3.1 <i>Begreppet inskolning</i>	13
3.2 <i>Olika inskolningsmodeller</i>	15
3.2.1 <i>Traditionell inskolning</i>	15
3.2.2 <i>Föräldraaktiv inskolning</i>	16
3.3 <i>Samarbete med vårdnadshavarna</i>	17
3.4 <i>Egenvårdarens viktiga roll</i>	18
4 Metod	21
4.1 <i>Forskningsansats</i>	21
4.2 <i>Urval</i>	21
4.3 <i>Intervju</i>	22
4.4 <i>Analysmetod</i>	24
4.5 <i>Tillförlitlighet (validitet)</i>	26
4.6 <i>Trovärdighet (reliabilitet)</i>	27
5 Resultatredovisning	28
5.1 <i>Pedagogernas definition på inskolning</i>	28
5.1.1 <i>God inskolning</i>	28
5.1.2 <i>Genomförande av inskolningen</i>	30
5.1.3 <i>Betydelsen av inskolning för barnet samt personalen</i>	33
5.2 <i>Pedagogernas uppfattning om tryggheten och anknytningen etableras i samband med inskolningen</i>	34

5.2.1	Ett tryggt barn vågar visa sina känslor samt vara sig själv	34
5.2.2	God anknytning	35
5.2.3	Inskolningens inverkan på anknytningen.....	36
5.3	<i>Pedagogernas uppfattning om vårdnadshavarnas delaktighet och medverkan vid inskolningen</i>	36
5.3.1	Betydelsen av vårdnadshavarnas delaktighet i inskolningen.....	36
6	Diskussion	41
6.1	<i>Resultatdiskussion</i>	41
6.2	<i>Metoddiskussion</i>	45
6.3	<i>Slutord och förslag på vidareforskning</i>	47
	Litteraturförteckning	48

Figurförteckning

<i>Figur 1: Trygghetscirkeln (Circle of Security, 2019)</i>	10
<i>Figur 2: Lärarnas uppfattning om en god inskolning</i>	24
<i>Figur 3: Lärarnas uppfattning om hur tryggheten och anknytningen etableras i samband med inskolningen.</i>	25
<i>Figur 4: Vårdnadshavarnas delaktighet i inskolningen</i>	26

1 Inledning

Mitt intresse för ämnet startade då jag för några år sedan började arbeta som daghemsföreståndare och märkte att det saknades en tydlig plan för bemötandet av ett nytt barn och dess familj. Enligt min uppfattning behövdes det mer struktur och information till vårdnadshavarna inför inskolningen. Jag förde många diskussioner med min personal och kom fram till att även de saknade en mera tydlig plan för hur inskolningen skall ske, och vi kom fram till att en viktig aspekt var att vårdnadshavarna borde få den information de behöver innan deras barn började på daghemmet. Inskolning och anknytning var någonting jag kände att jag verkligen ville forska vidare i. Jag började att läsa in mig på ämnet samt att gå på föreläsningar som handlade om inskolning och anknytning och jag bestämde mig för att försöka få min personal att tycka att det här är någonting vi tillsammans bör arbeta för. Min personal visade ett stort intresse för att få en tydlig plan för hur inskolningen ska ske som till exempel vad gäller personalens och vårdnadshavarnas uppgift i inskolningen samt inskolningens och anknytningens betydelse för barnet, familjen och personalen. Efter att ha haft möten om detta ämne med personalen som jobbar med de allra yngsta barnen i daghemmet blev detta ett tema som vi tillsammans beslöt oss för att arbeta för. Jag erbjöd information och föreläsningmaterial till personalen och deras intresse för ämnet växte ännu mer, så vi började tillsammans diskutera och skriva ner det vi ansåg vara viktigt för vårdnadshavarna att veta om inskolning. Under hösten 2021 lyckades vi få några rader som hade med inskolning att göra nerskrivna i gruppernas välkommen-blankett som hade med inskolning att göra och det resulterade i positiv respons från de flesta vårdnadshavare och personalen. Ännu kände vi att blanketten måste gå djupare in på ämnet, så under vintern 2022 gjorde vi en mer heltäckande blankett som vi på våren 2022 delade ut till våra blivande barns vårdnadshavare. Denna blankett kommer att utvärderas i ett senare skede och eventuellt ändras vid behov. Jag har tillsammans med min personal sammanställt blanketten *Välkommen till Skogshyddans daghem* som används i vårt daghem och den finns med som bilaga i min avhandling. Tanken är att blanketten även skall finnas på finska och användas av alla Hangö stads daghem som arbetar med de allra yngsta barnen.

Enligt *Grunderna för planen för småbarnspedagogik* (2018) läggs grunden för ett livslångt lärande i småbarnspedagogiken och den är en viktig del av barnets uppväxt och lärtig. Den centrala betydelsen är kommunikationen och den emotionella anknytningen mellan barnet

och vårdnadshavarna. En förtroendefull relation mellan personal och barn samt ett gott samarbete med vårdnadshavarna vilket skapar kontinuitet och trygghet för barnet är av största vikt. Målen för det enskilda barnet uppnås genom ett öppet, respektfullt och ömsesidigt bemötande. För att detta skall fungera behövs regelbundet samarbete. (Utbildningsstyrelsen, 2018)

För många barn betyder inskolning en radikal ändring från att vara hemma med sina vårdnadshavare till att möta nya vuxna i daghemmet. Inskolningens tre mål är att barnet vänjs vid den nya miljön, att man ger barnet en möjlighet att lära känna en pedagog så pass bra att hen är en ersättare under den del av dagen då vårdnadshavarna är på arbetet och att barnet anpassar sig till att vara utan sina vårdnadshavare många timmar och då ha en vuxen som ersättare för att kunna leka och utforska (Broberg, Birthe, & Broberg, 2012).

Lagen om anordnande av småbarnspedagogik säger:

”Kommunen kan ordna småbarnspedagogik i enlighet med 8 och 9 § i kommunallagen (410/2015). Vid anskaffning av service från någon annan serviceproducent ska kommunen eller samkommunen försäkra sig om att servicen motsvarar den nivå som krävs av motsvarande kommunala verksamhet. Kommunen ska eftersträva att ordna småbarnspedagogik nära dem som anlitar servicen med beaktande av hur bosättningen är förlagd och trafikförbindelserna. Daghemmens verksamhet under kalenderåret och deras öppettider under dygnet ska ordnas efter lokalt behov” (Lag om småbarnspedagogik, 2018).

1.1 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med min studie är att ta reda på hur inskolningen inom småbarnspedagogiken fungerar i dag. Jag vill veta hur lärare inom småbarnspedagogiken uppfattar inskolningen och anknytningen mellan personal och barn samt hur vårdnadshavarna är delaktiga i processen.

1. Vad är enligt lärarna en god inskolning?
2. Hur etableras trygghet och anknytning i samband med inskolningen enligt lärarna?
3. Hur uppfattar lärarna vårdnadshavarnas betydelse med tanke på delaktighet och medverkan vid inskolningen?

1.2 Avhandlingens disposition

Avhandlingen innehåller sex kapitel: Inledning, teoretisk bakgrund, tidigare forskning, metod, resultatredovisning och diskussion. Inledningen presenteras valet av ämnet, syfte och forskningsfrågorna samt avhandlingens disposition. I kapitel två redogör för den teoretiska bakgrunden varav anknytningsteorin och anknytningsmönstret står som grund för avhandlingen. Tidigare forskning förklarar begreppet inskolning, de olika inskolningsmodellerna (traditionell inskolning och föräldraaktiv inskolning), samarbete med vårdnadshavarna och egenvårdarens viktiga roll. Kapitel fyra presenterar forskningsansatsen, urvalet av informanter, intervjun som datainsamlingsmetod samt analysmetoden. Tillförlitligheten och trovärdigheten samt de etiska aspekterna diskuteras i slutet av detta kapitel. Utifrån teori och tidigare forskning presenteras i kapitel fem resultatet en forskningsfråga i taget. I kapitel sex presenteras resultat- och metoddiskussionen, slutord och förslag på vidare forskning.

2 Teoretisk bakgrund

I detta kapitel redovisas teorierna som ligger till grund för avhandlingen. Teoridelen innefattar anknytningsteori och anknytningsmönstren; trygg anknytning, otrygg – ambivalent anknytning, otrygg – undvikande anknytning samt desorganiserad anknytning.

2.1 Anknytningsteori

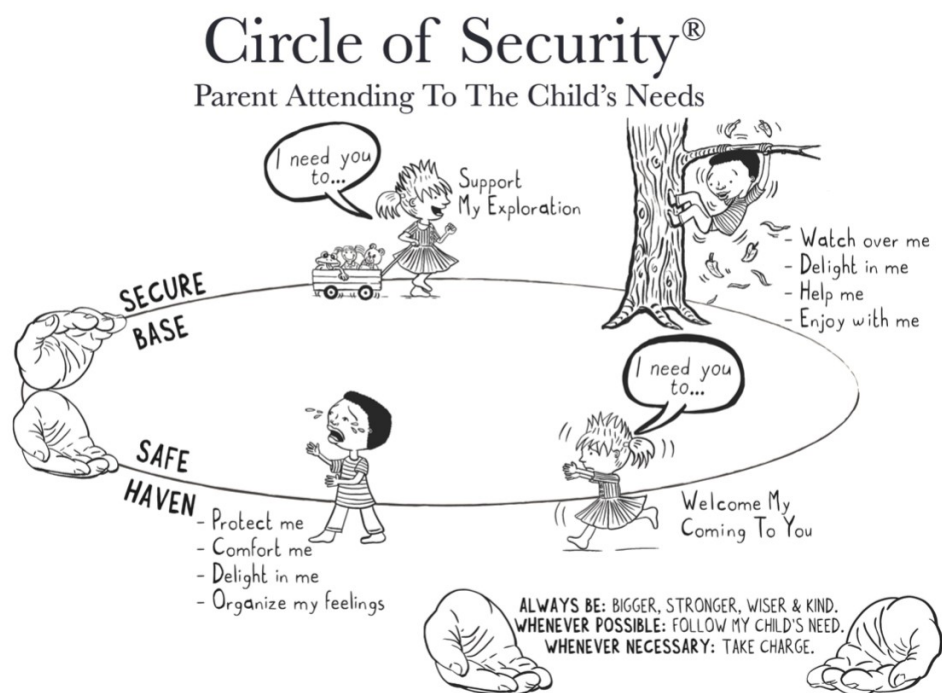
Jerlang (2008) skriver att Bowlby och Ainsworth har forskat om anknytningsteorin och de anser att för att kunna utvecklas är närhet och omsorg lika viktigt som maten för ett barn. Barn behöver ha en trygg anknytning till vårdnadshavarna eller pedagogerna för att få en positiv personlighetsutveckling. Förmågan till att knyta an är medfödd och därför försöker det nyfödda barnet skapa anknytningspersoner. En fungerande anknytning behövs för att barnet skall våga utforska omvärlden och för att lära sig något nytt. Om barnet inte får detta är risken stor att barnet blir oroligt och ängsligt och har svårt med utvecklandet av nära relationer i senare skeden i livet. Enligt Bowlby och Ainsworth (i Jerlang 2008) finns det tre faktorer som är viktiga för att en positiv anknytning skall ske. Den första är anknytningspersonen, vårdnadshavarna eller på daghemmet pedagogerna, som måste ge tillräckligt med tid åt barnet. Den andra är att vara fysiskt närvarande, vara öppen, lyssna och visa intresse för de behov barnet har samt den tredje är att kunna reflektera över sitt eget och barnets handlingsätt (Olsson & Olsson, 2017). Enligt Jerlang (2013) arbetade Bowlby med att observera småbarn och hans intresse låg speciellt i observation av problem som har sitt ursprung i förlust av omvårdnadspersonen under barnets tidiga levnadsår. Han menar att anknytningsbehovet är medfött och dess speciella betydelse är att skydda och anknytningen till mamman ger förutom tillit även självförtroende. Detta är komplementära begrepp som hör till anknytningens grund. Det lilla barnet är en social varelse som behöver andra människor. Barn som har anknutit söker närhet, omvårdnad och skydd då de är ledsna eller otrygga. Beteendet riktas då mot en eller några människor och oftast de som varit med de första nio månaderna. En anknytningsperson är den säkra, trygga basen som barnet kan återvända till för att få stöd och tröst såväl fysiskt som känslomässigt efter utforskande i sin omvärld. Då människan är vuxen kan hen ha sunda relationer med andra för att den har ett utvecklat jag. För att uppnå detta fordras det att det finns en omvårdnadsperson som svarar på anknytningsbeteendet positivt. Vårdnadshavarna måste kunna respektera barnets önskan om att få utforska och utveckla sitt förhållande till andra vuxna och barn (Jerlang, 2008).

2.2 Anknytningsmönster

Enligt Hart och Schwartz (2010) omfattar Bowlby anknytningsmönstret ”det trygga anknytningsmönstret, det otrygga ambivalenta anknytningsmönstret och det trygga undvikande anknytningsmönstret” (Hart & Schwartz, 2010, ss. 88-89). Man ska inte enbart tala om trygg eller otrygg anknytning utan även om organiserad eller oorganiserad anknytning. Forskning som gjorts senare menar att det även finns ett fjärde mönster som kallas ”desorganiserad anknytning” (Hart & Schwartz, 2010). I detta kapitel kommer jag att öppna upp de olika anknytningsmönstren.

2.2.1 Trygg anknytning

Den trygga basen är det väsentliga inom anknytningsteorin. Den tar upp två stadier där det första stadiet är då pedagogen eller vårdnadshavaren står för den trygga basen så att barnet kan utforska sin omgivning. Det andra stadiet är den säkra hamnen dit barnet alltid kan återvända då hen känner sig osäker. Detta är det som kallas för trygghetscirkeln där barnet får stöd, tröst och man njuter av att få vara tillsammans. Denna bas bör finnas för att få en trygg anknytning, för om den inte finns inverkar det negativt på barnets förmåga till att undersöka världen. Barnet kan då inte lita på att det finns någon till hands då det behöver en vuxen (Broberg, Birthe, & Broberg, 2012). Trygghetscirkeln (figur 1) är en karta som hjälper oss att förstå barnet inifrån. Trygghetscirkeln åskådliggör barnet då hen rör sig från anknytning till utforskande. I övre delen av trygghetscirkeln finns barnets behov av att undersöka och få kännedom om det. I nedre delen av trygghetscirkeln finns behovet av att vara i närhet och få hjälp (Brandtzæg, Torsteinson, & Øiestad, 2016).

Figur 1: Trygghetscirkeln (Circle of Security, 2019)

Barnet vet och känner att det finns den säkra hamnen att komma tillbaka till ifall hen behöver få tröst och skydd. Spädbarnet som då tryggt har kunnat anknyta sig till vårdnadshavaren vågar växla mellan att utforska och söka tröst (Utbildningsstyrelsen, 2018). Ett barn som fått den erfarenhet av att vårdnadshavaren har varit lyhörd för signalerna barnet gett och fått svar på dem vågar stå på egna ben och på så vis söka hjälp även av andra människor om det behövs. Trots att barnet fått en trygg anknytning så finns det ingen garanti för att barnet inte blir osårbart för negativa händelser i framtiden, men det medverkar till att barnet får en bättre känslomässig regleringsförmåga, overseende för negativa händelser samt samförstånd mellan de beteendemässiga och fysiologiska processerna (Broberg, Almqvist, Risholm Mothander, & Tjus, 2015).

Riddersporre och Bruce (2018) menar att mellan 60–70 procent av barnen har utvecklat en trygg anknytning till åtminstone den ena vårdnadshavaren. Barnet har fått den upprepade upplevelsen av att någon finns där när hen behöver hjälp. Det finns tillit så att barnet inte behöver ha uppsikt över var anknytningspersonen är. Anknytningsläget är i viloläge och barnet kan koppla av, leka och utforska. Om någonting händer som skrämmer barnet kan hen alltid

återvända till anknytningspersonen för att få tröst för att sedan kunna återvända till leken. Då barnet har fått en trygg anknytning till någondera vårdnadshavaren så har hen lättare att ta hjälp av en lärare. Det fordras då av läraren att hen erbjuder sin hjälp i anknytningsituationen (Riddersporre & Bruce, 2018). Niss och Söderström (2015) menar att tryggheten som barnet får från anknytningen skapar grunden för barnets nyfikenhet och utforskarglädje. För de allra yngsta barnen tar det längst tid att bygga upp ett förhållande mellan lärare och andra barn. Ju yngre barnet är och desto längre dag barnet har på daghemmet, desto viktigare är det att barnet får en god grund för anknytningen till någon i personalen. En liten barngrupp med samma personal gör det lättare för barnet. Alla barn som börjar på daghemmet måste få känna trygghet (Niss & Söderström, 2015).

Trogen (2020) menar att en trygg anknytning lärare, barnskötare eller någon annan vuxen har stor betydelse för barnets välmående och lärande. Den trygga anknytningen ger till exempel bättre ”självförtroende, känslohantering, skolprestationer, mänskliga relationer under skolåldern samt vänskapsband i skolåldern och sociala kontakter i tonåren” (Trogen, 2020, s. 46). Den ger även ”högre stresshantering, lyckligare och bättre relation till de vuxna, ledarskapsförmåga samt självstyrning och bättre parförhållanden i vuxenlivet.” (Trogen, 2020, s. 46) Barnen blir även mer empatiska och deras sociala färdigheter blir bättre och de får ett större förtroende till livet, vilket är till fördel för både barn och vuxna. Barn med en trygg anknytning utvecklar en förståelse för andra människor (Trogen, 2020).

2.2.2 Otrygg – ambivalent anknytning

Enligt Broberg et al. (2006) är vårdnadshavarna vid en otrygg-ambivalent anknytning oberäkneliga och barnet vet inte vilka förväntningar man har på hen då anknytningsystemet kommer i gång. Samspelet mellan barnet och den vuxna är enligt den vuxnas behov. Barnet blir svår tröstat, väldigt klängigt och vill övervaka vårdnadshavaren (Broberg, Granqvist, Tord, & Mothander, 2006). Även Hart och Schwartz (2010) menar att barnet söker närhet till den vuxna men trots det blir hen inte nöjt och rofylt utan blir aggressivt tillika som hen vill vara nära den vuxna (Hart & Schwartz, 2010).

Enligt Broberg (2012) har barn med ambivalent anknytning svårt att följa daghemmets rutiner som till exempel ”att städa, plocka undan och tillsägelser leder till konflikter som lätt trappas upp och blir till stora scener” (Broberg, Birthe, & Broberg, 2012, s. 80).

2.2.3 Otrygg - undvikande anknytning

Broberg et al. (2012) menar att barnet inte söker sig till vårdnadshavarna för att söka tröst och närhet utan hen har lärt sig att klara sig känslomässigt självt. Barn som har en otrygg-undvikande anknytning har vårdnadshavare som har varit avvisande då barnet visat känslor som rädd eller ledset. Barnet har lärt sig att inte söka tröst, utan koncentrerar sig på leksakerna eller annat i omgivningen. Då barnet återförenas med vårdnadshavarna kan man se skillnaden mellan barn som har en trygg anknytning och barn som har en undvikande anknytning i hur barnet välkomnar sina vårdnadshavare. (Broberg, Birthe, & Broberg, 2012) Barn med otrygg anknytning lär sig att inte visa sitt behov av närhet och omsorg utan de håller sina känslor för sig själva (Broberg, Granqvist, Tord, & Mothander, 2006) .

Barn med otrygg – undvikande anknytning söker väldigt sällan upp lärarna av fri vilja, så därför kan det vara svårt att upptäcka dessa barn. Då lärarna närmar sig barn med undvikande anknytning låtsas de ofta som om de förstått eller hört den vuxna. Barnet visar inga tecken på att vilja få en kram utan går vidare och de kommer inte fram till de vuxna (Broberg, Birthe, & Broberg, 2012).

2.2.4 Desorganiserad anknytning

Hart och Schwartz (2010) skriver att barn med desorganiserad anknytning ofta lever med vårdnadshavare där det förekommer våld eller psykisk sjukdom. Anknytningspersonen har oftast själv varit med om sexuella övergrepp eller våld och klarar inte av då barnet gråter och reagerar därför med våld. Vårdnadshavarnas svar på barnets signaler blir skrämmande och hotfyllda och barnets anknytning blir oorganiserad (Hart & Schwartz, 2010). Enligt Broberg et al. (2006) har barn med desorganiserad anknytning ofta konstiga beteenden som att ”gömma sig bakom en stol, går med ryggen mot vårdnadshavaren, sätter händerna för ansiktet då vårdnadshavaren kommer in i rummet (som för att skydda sig),” fryser” sitt beteende (kanske mitt i en rörelse) och blir helt stilla under en stund när de är på väg att närma sig vårdnadshavaren, visar olika stereotypier (vifta med händerna, dunka huvudet i väggen etc.)” (Broberg, Granqvist, Tord, & Mothander, 2006, s. 192).

3 Tidigare forskning

I detta kapitel beskriver jag centrala begreppet inskolning och de olika inskolningsmodellerna, traditionell inskolning och föräldraaktiv inskolning. Jag kommer även att ta upp vikten av samarbete med vårdnadshavarna samt egenvårdarens viktiga roll.

3.1 Begreppet inskolning

Lindgren och Torro (2017) menar att inskolningen börjar då barnet får en plats på daghemmet. Då börjar i allmänhet en lång relation med personalen på daghemmet, en tid som är trygg, rolig och lärorik. Inskolningen handlar om att familjen vägleds in i en verksamhet som innefattar lärare, barnskötare, en ny miljö samt nya kamrater. Personalen tar emot en ny familj med familjens förutsättningar som utgångspunkt för den nya relationen till barnet och dess möjlighet att knyta an. För att en inskolning skall lyckas behövs det intresserad personal och ett gott samarbete med vårdnadshavarna. Vårdnadshavarna behöver också vara flexibla och kunna komma till daghemmet om så krävs. Familjen bör få en god inskolning och få känna sig involverad. Man utgår alltid ifrån barnets bästa och en trygghet mellan läraren, miljön och kamraterna måste byggas upp (Lindgren & Torro, 2017). Även Niss och Söderström (2006) poängterar vikten av barnets och lärarens växelverkan. Huvudmålet med inskolningen är att läraren skall få barnets förtroende så att barnet så småningom kan låta sina vårdnadshavare gå. Det är viktigt att göra en god planering för hur inskolningen skall göras (Niss & Söderström, 2006).

Enligt Simonsson (2015) har vårdnadshavarna och lärarna både gemensamma och olika mål för inskolningsperioden, men ett gemensamt mål är att barnet ska trivas med omställningen från hemmet till daghemmet och få en tillfredställande inskolning (Markström & Simonsson, 2016).

Enligt Sinkkonen (2020) kan barnen ofta känna sig otrygga då de börjar på daghemmet och söker en vuxens närhet. Då barnet vant sig vid rutinerna minskar behovet av att vara bredvid en vuxen och barnet blir modigare på att ta kontakt med de andra barnen och börjar leka. Detta kan ta upp till 2–3 månader. Det är bra om vårdnadshavarna är några dagar med barnet på daghemmet, och om vårdnadshavaren går i väg så måste de meddela barnet att de går. Om vårdnadshavaren går i väg utan att meddela barnet ger det en otrygghetskänsla och barnet blir snabbare irriterat och aggressivt eftersom det är sårat. Då barnet förs till och hämtas från

daghemmet är det viktigt att vårdnadshavaren är förutseende med tanke på vad som kan hända, och är tydlig i sitt tal och bör vara förberedd på att barnet kan reagera på olika sätt. Då barnet hämtas kan det få ett raseriutbrott, vilket kan vara ett sätt på vilket barnet visar sin besvikelse och ledsenhet över att ha blivit lämnad på daghemmet. Viktigt är att vårdnadshavaren koncentrerar sig på barnet då hen förs till och hämtas från daghemmet. Daghemmets personal måste ha en förståelse för vilken påfrestning det kan vara för barnet och inte kräva att barnet skall vara så duktigt. I vårt finländska uppfostringssamhälle finns en myt om att barnen skall vara självständiga och duktiga och det finns barn som fungerar på det sättet, men det finns även barn som är känsliga och rädda och som behöver mycket stöd för att klara sig i en grupp (Sinkkonen, 2020). Løkken, Haugen och Röthle (2006) menar att de vuxna måste handla enligt barnens egen rytm och ta hänsyn till övergången från vårdnadshavarnas omvårdnad till personalens omvårdnad innan de kan ta för givet att barnen kan medverka i daghemmets aktiviteter. Vi måste ge barnen, som Winnicott (1970: 72) benämner det, ”världen i små doser”. För att barnen skall känna glädje av att undersöka och medverka i en barngrupp är det viktigt att ge lämpligt små doser av omvärlden till barnet och sedan motivera barnet så att glädjen att delta hålls vid liv (Løkken, Haugen, & Röthle, 2006).

Enligt Drugli och Lekhal (2020) är det viktigt att inskolningen blir en bra start för barnen då de börjar på daghemmet och tryggheten poängteras som det viktigaste. De vuxna och den omgivning som är möjlig att förutsäga står för tryggheten hos barnen. Barn behöver få en individuell inskolning som är passande just för dem. Vårdnadshavarna står för tryggheten för barnet och det är de som för över det till personalen och daghemmet. Barnet behöver i lugn och ro få lära känna åtminstone en lärare eller barnskötare och vissa barn från gruppen samt inomhus- och utomhusmiljön innan de blir lämnade ensamma på daghemmet. Lärarens roll är att ge stöd till familjen att stödja barnet i inskolningsprocessen. Vårdnadshavarna behöver få veta vad som förväntas av dem under inskolningen. De behöver också få veta att de är den trygga hamnen dit barnet alltid kan återvända efter att det har utforskat miljön. Barnet har då lättare att lära känna alla nya människor, materialen som finns, leksakerna och gruppens rutiner. Vårdnadshavarna kan också känna sig otrygga, vilket kan spegla av sig på barnet, så därför bör lärarna stötta dem i inskolningen. Trygga vårdnadshavare ger trygga barn (Drugli & Lekhal, 2020).

3.2 Olika inskolningsmodeller

Det är främst två inskolningsmetoder som används då barnet skolas in på daghemmet; traditionell inskolning och föräldraaktiv inskolning. Varje inskolningsmetod är speciell och varierar efter vad som passar in i verksamheten. Oberoende av vilken metod som används så utgår man ifrån det enskilda barnet och familjen. Alla familjer är olika och vissa familjer behöver mer tid och stöd vid inskolningen än andra (Lindgren & Torro, 2017). Lindgren och Torro (2017) skriver att det är två inskolningsmodeller som i första hand används, den traditionella och den föräldraaktiva inskolningen. Som det framkom i texten ovan använder sig daghemmen av den eller de metoder som passar bäst in i verksamheten för just det daghemmet, så alla daghem har en egen inskolningsmetod. Det viktigaste är ändå att lärarna har som utgångspunkt det individuella barnet och familjen (Lindgren & Torro, 2017).

3.2.1 Traditionell inskolning

Enligt Lindgren och Torro (2017) är den traditionella inskolningen den metod som funnits längst i daghemmet. Inskolningen pågår i två veckor och en lärare ansvarar för inskolningen och barnets första kontakt. Då inskolningen startar stannar barnet och vårdnadshavarna korta stunder på daghemmet. Under den första veckan ökas tiden stegvis och barnet och vårdnadshavaren deltar mer och mer i verksamheten och rutinerna. Lärarens uppgift är att locka barnet till lek och att umgås med andra barn. Vårdnadshavaren bör sitta stilla och ge läraren möjlighet att själv ta kontakt med barnet medan vårdnadshavarna finns där ifall barnet behöver få en kram eller en pratstund. Så småningom lämnas barnet korta stunder ensam på daghemmet och sedan förlängs tiden tills vårdnadshavaren är borta hela barnets vistelsetid. Det finns variationer på hur inskolningsschemat ser ut. Det vanligaste är att börja med en och en halv timme för att sedan i slutet av inskolningstiden vara där i sex till sju timmar (Lindgren & Torro, 2017). Även Niss och Söderström (2006) betonar att det är lärarnas uppgift att genom leken och leksakerna locka med barnen och visa för dem att det är roligt på daghemmet. Då lärarna visar sitt intresse för barnen och finns där för dem blir de så småningom intressanta för dem. Genom leken skapas växelverkan med barnet och pedagogen (Niss & Söderström, 2006).

3.2.2 Föräldraaktiv inskolning

Enligt Lindgren och Torro finns den föräldraaktiva inskolningen i flera olika former och längden kan variera. I den föräldraaktiva inskolningen är vårdnadshavaren med på daghemmet i till exempel tre dagar. Vårdnadshavarna får ta del av verksamheten och lära känna de andra barnen samt läraren och barnskötarna. Skillnaden mellan dessa två inskolningsmetoder är att vid traditionell inskolning får vårdnadshavarna bekanta sig med en lärare och miljön många dagar men korta stunder emedan vid föräldraaktiv inskolning vistas man färre dagar men längre stunder i verksamheten. Den största skillnaden mellan dessa är vårdnadshavarnas roll under inskolningen. I den traditionella inskolningen skall vårdnadshavaren vara passiv och läraren tar barnet in i verksamheten och i den föräldraaktiva inskolningen är vårdnadshavaren med i verksamheten (Lindgren & Torro, 2017). Arnesson & Eriksson (2010) menar att vårdnadshavarna genom att delta i skötseln och aktivt medverka i verksamheten under dagen signalerar till barnet att daghemmet är en rolig och bra plats. Barnet känner då ingen oro att bli lämnad och en trygghet skapas medan hen vänjer sig vid läraren och barnskötarna, miljön på daghemmet och rutinerna. I den föräldraaktiva inskolningen är det viktigt att det inte sker något avsked under den tid som vårdnadshavarna är aktiva. Barnets trygghet under inskolningstiden är vårdnadshavarna och barnen får träna på att vara på daghemmet och inte bli lämnad där. Då man haft de föräldraaktiva dagarna så lämnas barnet på daghemmet den tid man tillsammans kommit överens om och ett kort och tydligt avsked rekommenderas. Ibland används en jourperiod för vårdnadshavarna som betyder att barnet eventuellt har kortare dagar och vårdnadshavarna är beredda på att komma till daghemmet ifall det skulle behövas (Arnesson Eriksson, 2010). Niss och Söderström (2015) skriver om den föräldraaktiva inskolningen så att vårdnadshavarna är med barnet hela dagen åtminstone tre dagar. Många daghem rättar sig efter barnets behov och utökar inskolningstiden efterhand om detta är behövligt för att barnet skall kunna känna sig tryggt. Från första dagen får barnet bli bekant med både vuxna och barn som hör till gruppen. Vid ungefär fjärde dagen lämnar vårdnadshavarna barnet på daghemmet. En kort inskolning kan leda till ett otryggt, rädd och oroligt barn en lång tid framöver. Att bli lämnad är för barnet ett dubbelarbete som består av att skiljas från vårdnadshavarna och att lära känna en ny omgivning och nya vuxna. Det finns inte någon exakt tid för hur länge en inskolning skall ta för att vara mest gynnsam, utan det rekommenderas att pedagoger och vårdnadshavare funderar tillsammans vad det individuella barnet behöver. Vid inskolningen skall barnets ålder och erfarenheter, lärarnas kunnande samt vårdnadshavarnas syn och inställningar till daghemmet tas i beaktande (Niss & Söderström, 2015). Även Drugli och

Lekhal (2020) menar att många daghem ännu har "tredagarsintroduktionen" där vårdnadshavarna är med i barnets inskolning, men fler daghem har börjat använda sig av en inskolning som varar en vecka eller längre. Det är viktigt att barnet får ha en kontaktperson i gruppen, vilket gör det lättare för barnet och läraren. En del småbarnsavdelningar har introducerat en så kallad "gruppintroduktion" där fyra barn börjar samtidigt och då är två pedagoger och vårdnadshavarna med under inskolningen. Den här inskolningsmetoden är mindre känslig ifall någon av kontaktpersonerna blir sjuka (Drugli & Lekhal, 2020).

3.3 Samarbete med vårdnadshavarna

Enligt Ranta (2021) är målet med samarbete med vårdnadshavarna att främja barnets utveckling, inläring och välmående samt att stödja föräldraskapet. Inom småbarnspedagogiken har man möjlighet till dagliga diskussioner och till att skapa goda relationer mellan vårdnadshavare och pedagoger. Det är viktigt för vårdnadshavarna att få tillit och känna att barnet har det bra på daghemmet. Vikten av ett gott samarbete vårdnadshavare och daghemmet emellan har poängterats i årtionden. Redan på 1980-talet blev daghemmens huvuduppgift att stödja barnets uppfostran och då började vård- och utvecklingssamtalen mellan pedagog och vårdnadshavare. Begreppet fostringsgemenskap kom på 2000-talet då *Grunderna för planen för småbarnspedagogik* kom. Då började man göra barnets egen plan. Samarbete mellan daghem och hem är ingenting nytt, men tyngdpunktsområdena har ändrats sedan dagvården har blivit småbarnspedagogik. *Grunderna för planen för småbarnspedagogik* ledde till att personalen inom småbarnspedagogiken måste reflektera över vad samarbete, vårdnadshavarnas delaktighet och engagemang i småbarnspedagogiken egentligen betyder (Ranta, 2021). I *Grunderna för planen för småbarnspedagogik* 2018 har samarbete en viktig roll inom småbarnspedagogiken. Samarbetets mål är att främja att barnets uppväxt, utveckling och inläring sker på ett sunt och bra sätt. Fostrande arbete skall bygga på förtroende, jämlik kommunikation och respekt. Familjens mångfald, barnens individuella behov och frågor som gäller vårdnad och föräldraskap skall tas i beaktande. Det är viktigt att personal och vårdnadshavare utbyter information om dagens händelser på ett positivt sätt. Vårdnadshavarna skall även ges möjlighet att delta i planering och utveckling av målen för den småbarnspedagogiska verksamheten samt i fostringsarbetet tillsammans med personal och barn (Utbildningsstyrelsen, 2018).

Enligt Ahonen och Roos (2021) är en mjuk start i övergången från hemmet till småbarnspedagogiken till både barnets, lärares, barnskötarens och vårdnadshavarens fördel. Hur detta lyckas är beroende på hur inskolningen läggs upp. Ännu hör man daghemspersonal som känner lättnad över att vårdnadshavarna inte har intresse att delta i inskolningen. Här överväger man inte att vårdnadshavarna kan känna att inskolningen känns pinsam eller främmande. En kvalitativ pedagogik är då vår värdegrund styr vårt arbete (Ahonen & Roos, 2021).

3.4 Egenvårdarens viktiga roll

Barn som har fått en trygg anknytning, helst av båda vårdnadshavarna har det oftast lättare med anknytningen till läraren eller barnskötaren. Då förstår barnen att pedagogerna på daghemmet är vuxna som man kan lita på och söka sig till vid behov (Broberg, Birthe, & Broberg, 2012). Lindgren och Torro (2017) menar att ett tryggt barn vågar utforska omvärlden och litar på att den vuxna finns kvar. Läraren ska hålla sig på samma ställe så barnet vet var hen finns och kan återvända dit efter sitt utforskande. Om läraren är borta skapar det otrygghet och ångslan hos barnet som behöver trygga och närvarande lärare för att själva kunna bli lugna (Lindgren & Torro, 2017).

Enligt Ranta (2021) är det viktigt att låta barnet ta initiativ och lärarens roll är att svara på barnets initiativ om det går. Läraren bör vara aktiv för att få en växelverkan med barnet men utgå ifrån dess behov och respektera det. Det är barnet som bestämmer när hen är klar att söka närhet. Läraren gör detta möjligt för barnet genom att till exempel fråga, observera och samarbeta med vårdnadshavarna. Lärarna har ansvar för att en relation skall skapas och att det sker på barnets villkor. För att nå en positiv lärrelation är barnets bakgrund och erfarenhet viktig. Barnet kan till exempel ha den erfarenhet att alla vuxna är opålitliga. Alla barn behöver få bli bemötta alla dagar åtminstone en liten stund trots att barnet inte bryr sig om pedagogen. Barnen behöver få bli bemötta positivt, med närvaro och med tid. Att vara närvarande som lärare och att få en positiv relation med barnet samt att respektera barnet har en stor betydelse för att få en god växelverkan med barnet. Sitt intresse kan läraren visa genom att gå ner på samma nivå som barnet, låta barnet prata till punkt och komma med följdfrågor. Då läraren fått barnets förtroende hör barnet lättare på hen. Läraren kan förstöra växelverkan med barnet genom att prata över hen eller att låta bli att ge barnet uppmärksamhet (Ranta, 2021). Även Brandtzaeg et al. (2016) skriver om betydelsen av att barnet får anknytning och kontakt med åtminstone en vuxen, den så kallade anknytningspersonen. Trots att barnet har det bra på

daghemmet och funnit sig väl till rätta så tar det tid för hen att hitta den säkra hamnen hos de vuxna och det får det göra. Personalen kan tro att barnen själv delvis klarar av att hitta den vuxna de känner mera tycke för, vilket de kanske inte klarar av, så därför är det nog mera förutsägbart för både vuxna och barn att anknytningspersonen är bestämd på förhand och senare kan eventuellt bytas ut (Brandtzæg, Torsteinson, & Øiestad, 2016). Även Olsson och Olsson (2017) menar att läraren eller barnskötaren kommer att bli en viktig anknytningsperson för barnet förutom mamman och pappan. Alla barn knyter an, men på hurdant sätt varierar. Även den finländska forskaren inom småbarnspedagogiken Erja Rusanen menar att för att få en lyckad anknytning är det viktigt att barnet känner sig tryggt och att den vuxna är tillgänglig. Både äldre och yngre barn behöver en vuxen tillhands och speciellt vid situationer som de tycker är stressande. Efter en stund i famnen är barnet klar att fortsätta sin lek. Behovet av närhet ser man tydligt på en småbarnsavdelning då en vuxen sätter ner sig på golvet och efter en stund är alla småbarn runt hen. Den vuxna blir genast mera attraktiv då hen svarar på barnets initiativ på ett lämpligt och självklart sätt och på detta sätt börjar barnet lita på den vuxna och söker sig på nytt till denna (Ahonen & Roos, 2021).

Niss och Söderström (2006) menar att både barn och vårdnadshavare måste få känna att de är välkomna till daghemmet. Personalen måste få barnet att känna sig värdefullt och viktigt genom att uppmärksamma barnet först och visa glädje över att se hen. Vårdnadshavarna har betydligt lättare att skiljas från sitt barn om man ser att växelverkan mellan läraren och barnet finns. Det är tungt för barnen att skiljas från sina vårdnadshavare och de blir ofta ledsna eller arga och då behöver de personalens hjälp. Det kan vara utmanande att trösta barnet så länge som vårdnadshavarna är kvar, så valet att vårdnadshavaren går bort står de vuxna för, man kan inte vänta att barnet bestämmer det. Genom att personalen diskuterar med vårdnadshavarna om hur man gör i situationer som detta och kommer fram till en lösning får man ett positiv växelverkan med vårdnadshavarna. Genom ett gott samarbete lärare och vårdnadshavare emellan får man ett välmående och tryggt barn (Niss & Söderström, 2006).

Enligt Drugli och Lekhal (2020) är det lärarnas och barnskötarnas uppgift att få barnen intresserade av dem genom att ha med sig nya intresseväckande leksaker eller böcker. Barn är intresserade av andra barn och det kan vara bra för dem att ha växelverkan med andra barn, men det räcker inte för att de ska kunna känna sig helt trygga på daghemmet utan de behöver ha vuxna som finns där för dem. Alla har lättare att lära känna en person i taget och därför är

det viktigt att barnet har en kontaktperson från personalen åtminstone den första tiden på daghemmet (Drugli & Lekhal, 2020).

Enligt Ahonen och Roos (2021) har det sedan man började använda sig av egenvårdare på daghemmen höjt standarden på småbarnspedagogiken. Egenvårdaren tar naturligt ansvar över barnet och hans familj. Även den pedagogiska verksamheten förverkligas bäst i smågruppsverksamhet (Ahonen & Roos, 2021). Broberg et.al. (2012) menar att många daghem har en kontaktperson som sköter kontakten med barnet och vårdnadshavarna den första tiden för att sedan så småningom låta barnet knyta an med de andra i personalen. Val av egenvårdare bestäms av hur många inskolningar som pågår samt vem som är lämplig (Broberg, Birthe, & Broberg, 2012).

4 Metod

I detta kapitel presenteras forskningsansatsen, urvalet av informanter samt intervjun som datainsamlingsmetod. Den fenomenografiska analysmodellen beskrivs som analysmetod och avslutningsvis behandlas undersökningens tillförlitlighet, trovärdighet samt etiska aspekter.

4.1 Forskningsansats

Syftet med min forskning är att undersöka hur lärarna uppfattar inskolningen och anknytningen på daghem, så jag har använt mig av fenomenografi som ansats eftersom jag vill ta reda på hur lärare uppfattar olika fenomen. Enligt Dahlgren och Johansson (2019) passar fenomenografin bra då man vill ta reda på människors inställningar till olika fenomen. Data samlas in i en halvstrukturerad intervju. Justesen och Mik-Meyer (2011) menar att det måste finnas ett subjekt som upplever fenomenet, om det inte finns ett subjekt som upplever och tolkar finns det inget fenomen (Justesen & Mik-Meyer, 2011). Fördelen med en fenomenografisk metod är att andra får kännedom om en grups uppfattningar om ett fenomen och på så vis får en större förståelse för gruppen och för fenomenet, dvs. ju större kunskap det finns i samhället om hur lärare inom småbarnspedagogik ser på inskolningen, desto större förståelse kommer vårdnadshavarna att ha för att inskolningen måste få ta tid. På detta sätt kan det uppstå bra diskussioner mellan lärare och vårdnadshavare inför inskolningen.

4.2 Urval

Jag anhöll om forskningslov i januari/februari 2022 i två kommuner i Svenskfinland. Av forskningslovet framgick det att jag ville intervjua lärare som arbetade med barn i åldern 0–3 år. Anhållan godkändes och jag tog kontakt med daghemsföreståndare från olika daghem i dessa två kommuner. Det fanns ett daghem där jag inte lyckades få svar av föreståndaren om jag kunde intervjua lärare eller inte, så jag fortsatte att kontakta andra daghem och de föreståndare som jag fick tag på gav mig lov att kontakta informanterna. Jag kontaktade dem först genom e-post och sedan när jag fick deras telefonnummer ringde jag dem. Alla informanter jag lyckades få tag på var intresserade av att ställa upp för en intervju, så jag intervjuade sex lärare inom småbarnspedagogiken. Fem informanter var okända för mig medan jag kände en från förut, jag kontaktade dem och de fick ta del av forskningsplanen och de gav sitt godkännande till att bli intervjuade. Enligt Dalen (2019) skall ett samtycke ske av egen vilja, inte genom påtryckningar

och informanterna skall få den information som behövs för att medverka i forskningsprocessen. Vid första kontakten bör informanterna veta vad undersökningen handlar om och informationen skall vara skriven så att informanterna förstår den (Dalen, 2019). Informanterna som deltog i undersökningen hade följande utbildningar: barnträdgårdslärare, pedagogie kandidat och socionom med behörighet som lärare inom småbarnspedagogik. Arbetserfarenheten var allt från 1 till 20 år, vilket jag ansåg var till stor fördel i min undersökning eftersom jag då skulle få en bredare syn på ämnet. För mig var det viktigt att hitta både variationer och likheter i informanternas svar för att få en bredare syn.

4.3 Intervju

I min undersökning började jag med att skriva en intervjuguide. Enligt Dalen (2019) är det nödvändigt att framställa en intervjuguide särskilt då man gör semistrukturerade eller fokuserade intervjuer. Intervjuguiden innehöll ”centrala teman och frågor som tillsammans skulle täcka de viktigaste områdena för studien” (Dalen, 2019, s. 35). Efter det gjorde jag en pilotintervju för att se att min intervjuguide fungerade. Efter att jag konstaterade att den fungerade bra gjorde jag semistrukturerade intervjuer med sex lärare som bandades, transkriberades och analyserades. Jag analyserade enligt fenomenografisk analysmodell vilket går ut på att ”bekanta sig med materialet, kondensation, jämförelse, gruppering, artikulera, kategorierna och till slut en kontrastiv fas” (Fejes & Thornberg, Handbok i kvalitativ analys, 2019, s. 25). Intervjuerna gjordes digitalt p.g.a. rådande coronaläge i april 2022. Intervjuerna spelades in med godkännande av informanterna och raderas efter att avhandlingen är godkänd. Jag valde att transkribera intervjuerna genast så länge de fanns i färskt minne. Dalen (2019) menar att största nytta av en intervju fås om den skrivs ut direkt. Forskaren har ett enastående tillfälle att bekanta sig med sitt eget datamaterial och intervjukrifterna som är till nytta i analysprocessen senare (Dalen, 2019).

Enligt Bogdan och Biklen (2007) definieras dataanalysen på så vis att forskaren undersöker och planerar sitt datamaterial för att nå ett resultat. Analysen går ut på att forskaren arbetar med sin information genom att: ”organisera den, bryta ner den till hanterbara enheter, koda den, göra synteser av den och söka efter mönster” (Fejes & Thornberg, 2019, ss. 35-36). Analysmodellen omfattar sju steg: steg 1 är att bekanta sig med materialet som går ut på att läsa igenom de transkriberade intervjuerna, i steg 2 skiljer man ut det som är utmärkande och väsentligt i texten genom att till exempel klippa ut stycken från intervjuerna som senare i

analysprocessen står som botten vid jämförande av svaren. Steg 3 går ut på att se likheter och skillnader i materialet. Genom att skriva ner vilken informant som sagt vad så har man lättare att återgå till intervjufrågorna senare. Syftet med fenomenografin är att lägga märke till likadana uppfattningar och variationer i svaren. I steg 4 då man hittat skillnader och likheter grupperar man dem och försöker se sambandet mellan informanternas utsagor. Steg 5 har likheterna som står i centrum och här försöker forskaren upptäcka det viktigaste av likheterna som då blir kategorierna. Då detta är gjort namnges kategorierna i steg 6, vilket är det mest betydelsefulla i materialet och på så sätt vet man vad det handlar om och skillnader och likheter ses utgående från intervju svaren. Till sist i steg 7 jämförs alla kategorier som valts för att se om de stämmer överens och om de passar in i en eller flera kategorier. Denna fas kallas för kontrastiv fas (Fejes & Thornberg, 2019).

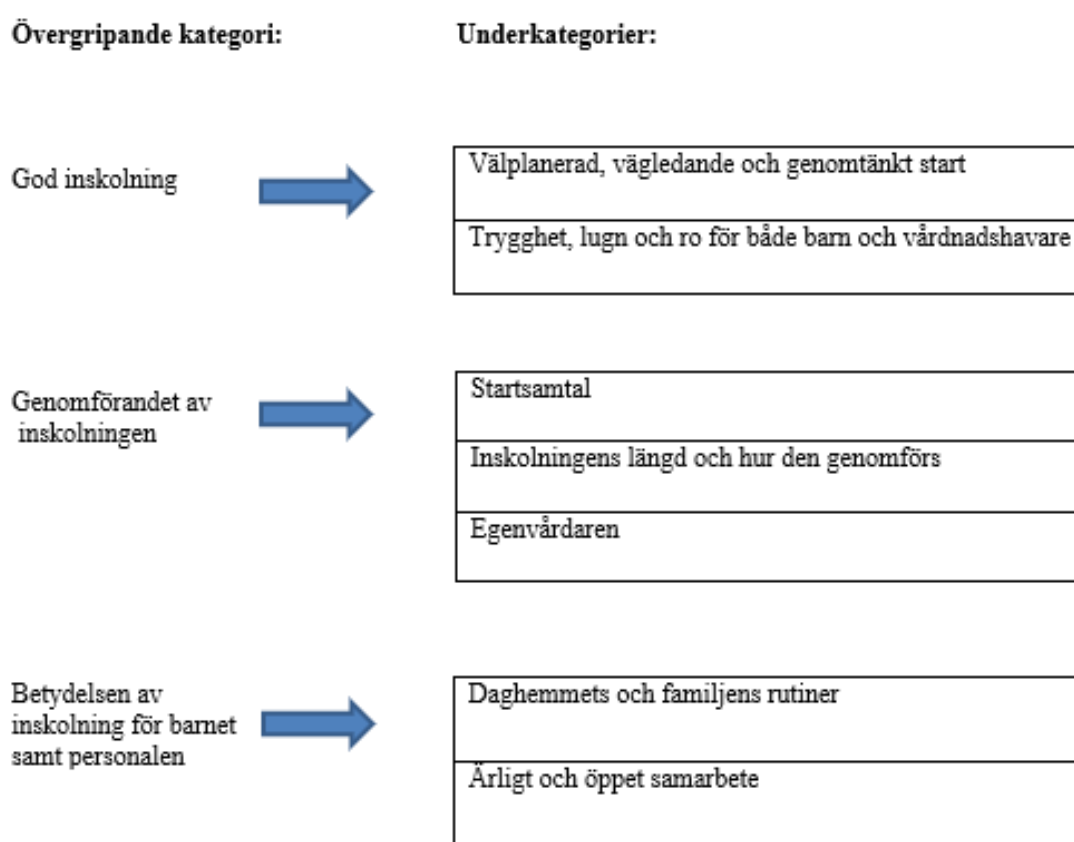
Efter att intervjuerna var gjorda bekantade jag mig med dem genom att lyssna på dem flera gånger och transkribera dem. För att bättre kunna analysera materialet hade jag printat ut intervjuerna. Då jag läste igenom det transkriberade materialet så tog jag fasta på informanternas utsagor som svarade på mina forskningsfrågor. För att kunna se skillnader och likheter bättre valde jag att använda mig av överstrykningspennor i olika färger för att urskilja informanternas svar. Dalen (2019) betonar vikten av kodningen i analysprocessen. Forskarens uppgift är att organiserat gå igenom materialet för att få en uppfattning om vad det mest centrala handlar om. Abstrakta kategorier måste hittas för att förena och ordna materialet på nya sätt. Målsättningen är att hitta passande kategorier som ger chans att begripa innehållet på ett mer tolkande och teoretiskt plan (Dalen, 2019).

4.4 Analysmetod

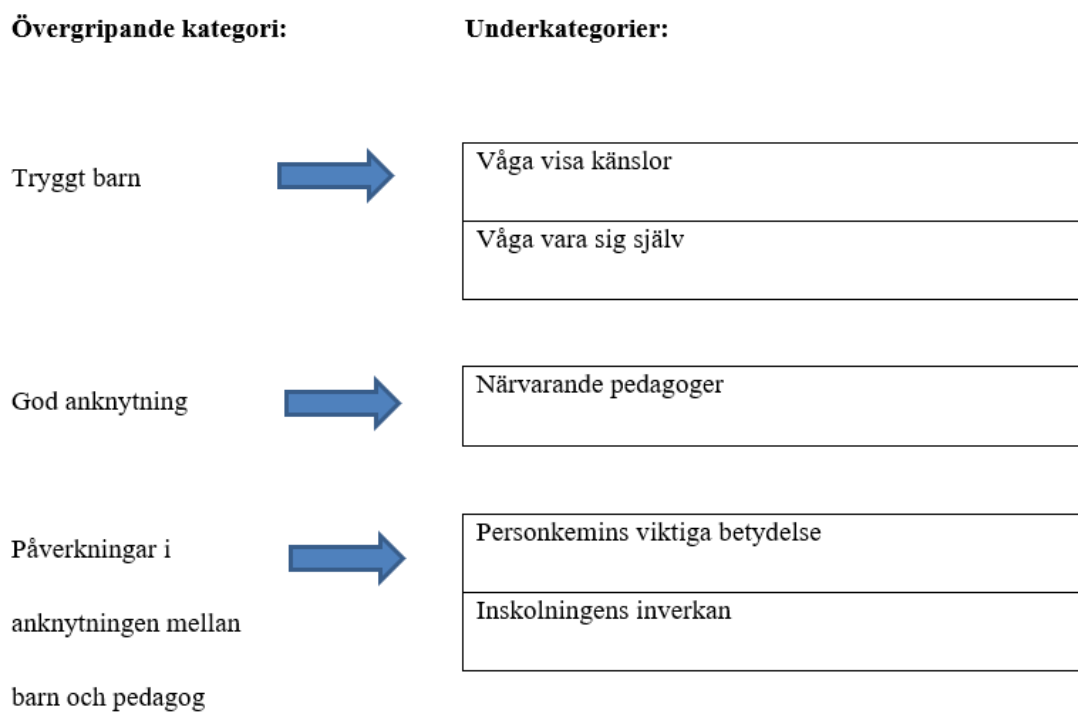
Som tidigare nämns i kapitel 4.3 har jag använt mig av en fenomenografisk analysmodell som är utarbetad av Fejes och Thornberg (2019).

Jag har tagit ut det viktigaste ur informanternas intervjuer i form av övergripande kategorier varav jag i intervjuanalysen grupperat informanternas svar. Kategorierna har sedan delats i underkategorier.

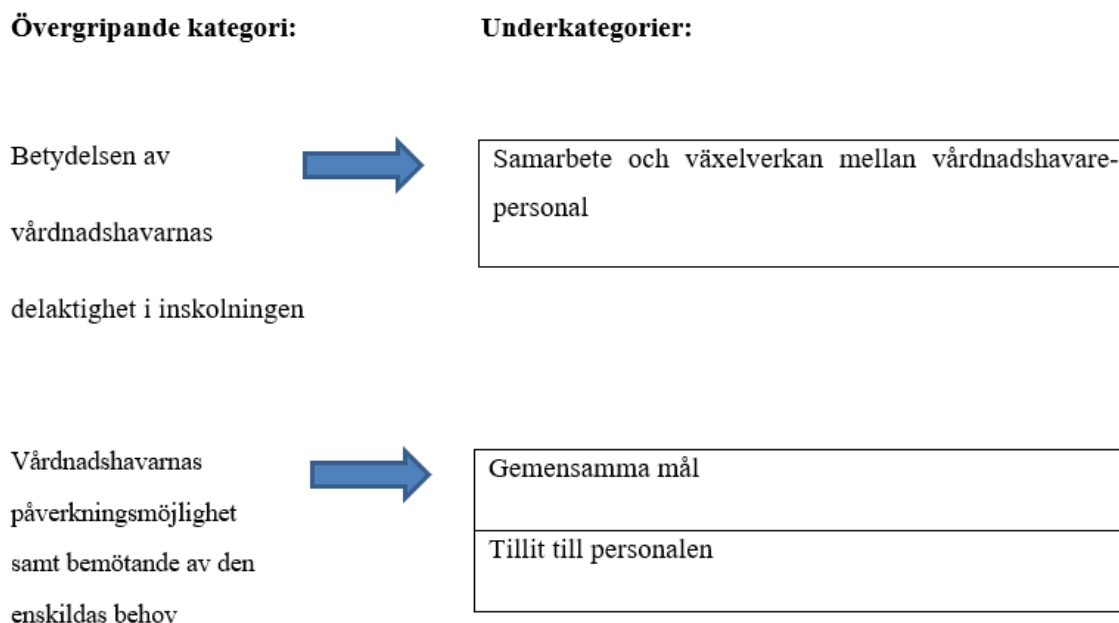
Figur 2: Lärarnas uppfattning om en god inskolning

Figur 3: Lärarnas uppfattning om hur tryggheten och anknytningen etableras i samband med inskolningen.

Figur 4: Vårdnadshavarnas delaktighet i inskolningen

4.5 Tillförlitlighet (validitet)

Enligt Justesen och Mik-Meyer (2011) handlar validitet om att resultatet från undersökningen verkligen åskådliggör forskningsfrågan- om vi mäter det som vi säger att vi mäter, alltså verkligen undersöker det vi tänkt (Justensen & Mik-Meyer, 2011). För att få en intervjustudie så tillförlitlig som möjligt bör intervjuaren ställa bra frågor och även låta informanten ge omfattande förklaringar. Även provintervjuer är viktiga att göra och att ha en fungerande utrustning med bra klass, annars finns risken att transkriberingen kan bli svår om inspelningen inte hörs ordentligt. För att få min avhandling så tillförlitlig och trovärdig som möjlig så gjorde jag en provintervju, vilken jag bandade in och sedan skrev ut. Intervjufrågorna omarbetade jag efter korrespondens med min handledare för att få ett så täckande svar av informanterna som möjligt. Undersökningsmetoden och informanternas svar samt en målgrupp som svarade ganska lika gjorde även undersökningen mera tillförlitlig och trovärdig.

4.6 Trovärdighet (reliabilitet)

Enligt Justesen och Mik-Meyer (2011) betyder reliabilitet att någon annan kan undersöka samma sak och komma fram till samma svar (Justesen & Mik-Meyer, 2011). Även Alvehus (2019) menar att reliabilitet innebär att en annan forskare kan göra om undersökningen och få likadant svar med samma mätninginstrument. Om så är fallet visar detta på en hög reliabilitet. Om någon annan intervjuade så förmodar jag att de skulle få samma svar som jag fått. I en kvalitativ intervju är det inte sannolikt att två intervjuare får exakt samma svar så kravet på upprepbarhet är inte adekvat, däremot bör intervjuare som upprepar en studie få för ämnet relevanta och trovärdiga svar. Men hur forskaren tolkar materialet skall ses som en förutsättning och inte ett bekymmer (Alvehus, 2019).

Som tidigare har nämnts skickade jag anhållan om forskningslov till två kommuner i Svenskfinland. Enligt Dalen (2019) måste man garantera sig om att man har lov att kontakta informanterna innan forskningen börjar. Dalen hänvisar till Hammersleys och Atkinsons (2007) terminologi för att redogöra för villkoren för att ha möjlighet till forskningsfältet. Då stöter man på så kallade portvakter eller gatekeepers, sådana som har översyn över informanterna. Sådana är förskolechefer, skolchefer, sjukhusdirektörer och skolrektorerna till exempel (Dalen, 2019). För att behålla informanternas anonymitet har jag använt L som står för lärare och en slumpartad siffra efter. Enligt Bell (2016) måste ett tillstånd över att få intervjua finnas samt en försäkran om anonymitet eller konfidentialitet före intervjun (Bell, 2016). Jacobsen (2016) skriver att alltid då man kartlägger ett fenomen gör man intrång i individens privata liv och risken att kränka någon finns. Här kan forskaren hamna i ett etiskt dilemma. Här finns tre etiska krav som en undersökning skall tillgodose, det är ”informerat samtycke, krav på skydd av privatlivet och krav på att bli korrekt återgiven” (Jacobsen, 2016).

5 Resultatredovisning

I detta kapitel presenteras undersökningens resultat utgående från de transkriberade intervjuerna. Jag har utgått ifrån en forskningsfråga i taget och redovisar dem utgående från övergripande kategorier och ett flertal underkategorier. Studiens syfte är att ta reda på hur inskolningen inom småbarnspedagogiken fungerar i dag. Jag vill veta hur lärare inom småbarnspedagogiken uppfattar inskolningen och anknytningen mellan personal och barn samt hur vårdnadshavarna är delaktiga i processen.

5.1 Pedagogernas definition på inskolning

Nedan förklaras vad en god inskolning är, genomförandet av den samt betydelsen av inskolningen för barnet samt personalen.

5.1.1 God inskolning

Informanterna var eniga om att inskolningen skulle få ta den tid den tar och vara välplanerad och genomtänkt. Inskolningen skall utgå ifrån det enskilda barnet och vara personlig samt barnet skall knyta an till åtminstone en i personalen.

L1: Väldigt viktigt med inskolning, speciellt med barn under 3 år. Viktigt att få en god start och att barnet i egen takt får bekanta sig med daghemmet och personalen.

L2: Grundplanering över hela inskolningen, tidtabell som fungerar. Detta är även teamets syn, teamet skall veta hur allt fungerar. En bra inskolning är en personlig inskolning för det individuella barnet, det skall anpassas efter behovet, barnets temperament och det skall vara skraddarsytt för just det här barnet.

L3: Att knyta an till åtminstone en vuxen som finns i gruppen. Förtroendefull början, bekanta sig med miljön. Själva inskolningen är väldigt individuell.

Det kom även fram i några intervjuer att tiden för inskolning för varje individuell familj inte alltid räcker till och personalen gärna skulle ha gjort den mera grundlig. Några av informanterna menade att det inte alltid går att göra inskolningen på ett sådant sätt som den borde göras men att de gör det bästa av situationen.

L5: Att få tillräckligt med tid att börja, vi har nu länge haft massor med inskolningar och när många börjar samtidigt så kan det förstås vara svårt att hitta tiden för alla så de får vad de behöver. Om en i gången börjar så går det bra.

Informanternas svar vittnar om att de har mycket erfarenhet av inskolning och att de inte alltid kan styra över när barnet skall börja, vilket kan påverka deras möjligheter att utforma och genomföra en bra inskolning.

Trygghet poängterades som det allra viktigaste i en god inskolning. Vårdnadshavare måste få känna att de tryggt kan lämna sitt barn på daghemmet och veta att de har det bra där. Inskolningen skall ske i lugn och ro. Informanterna betonade vikten av att om både vårdnadshavarna och barnet känner trygghet efter att inskolningen skett kan man säga att inskolningen har varit lyckad.

L1: Jätteviktigt med inskolning för barnen att de får känna tryggheten och känner att föräldrarna också känner sig trygga att lämna, A och O är inskolningen.

L3: Viktigt är en trygg och vägledande inskolning för både barnet och vårdnadshavarna.

L4: Ibland känns det att föräldrarna behöver komma mer än barnet. De är klart att om föräldrarna är trygga blir även barnet tryggt. Allt speglar varandra.

Enligt informanterna var tryggheten det viktigaste för att de små skall må bra. Det är vårdnadshavarna som står för tryggheten och överför sin känsla till barnet. De menade även att barnen måste få bli sedda och hörda, få tröst och närhet samt få känna att det är okej att vara utan sin vårdnadshavare. Informanterna tog även upp att de gärna ser att barnen tar med sig någonting hemifrån som till exempel en nalle.

Informanterna menade att det behövs närvarande och intresserad personal som arbetar på daghemmet och om inte intresse för att arbetar på daghemmet finns hos personalen bör de byta arbete. Barn känner på sig om personalen inte har ett ärligt intresse.

L2: Klart att det finns sådana människor som inte är på rätt plats.

L3: Att pedagogen är närvarande ser vi som viktigt för inskolningen.

5.1.2 Genomförande av inskolningen

Det som var gemensamt för alla informanter var att det skickades hem ett välkomstbrev till vårdnadshavarna som innehöll viktig information och välkomnade barnet och vårdnadshavarna till daghemmet. Nästan alla informanter började inskolningen med ett startsamtal. Flera av dem hade startsamtalet utan barnen men bara om det var möjligt för vårdnadshavarna. Många informanter sade att det är personalen på avdelningen som meddelar vårdnadshavarna att barnets dagvårdsplats beviljats. Oftast började inskolningen i augusti.

L1: Då föräldrarna tagit emot dagvårdsplatsen så ringer vi från avdelningen och kommer överens om ett startsamtal. Vi går inte hem till föräldrarna utan de kommer till daghemmet. Föräldrarna kommer hit, helst utan barn första gången men det lyckas inte alltid så ibland är barnet med till daghemmet med båda föräldrarna eller den ena.

L2: Inskolningen börjar med startsamtalet på sommaren då man går igenom inskolningen ordentligt. Efter samtalet kommer föräldrarna på ett litet besök i juni och kollar en liten sväng i huset. Sedan först börjar inskolningen på riktigt, oftast börjar den i augusti.

I följande citat betonar L2 välkomstbrevet som en viktig del i inskolningen.

L2: Informationsbrev till föräldrarna, att de känner sig välkomna och förberedda.

Angående inskolningens längd kunde jag se en stor variation i informanternas svar. Varje barn hade en individuell inskolningsplan utgående från vårdnadshavarnas önskemål och behov. Alla informanter utgick ändå ifrån att vårdnadshavarna skulle stanna med barnet på daghemmet i 2–3 dagar för att sedan lämna barnet en stund ensamt och efter hand öka tiden.

L1: Efter startsamtalet gör vi upp individuellt hur de har möjlighet att komma och vad de tror deras barn behöver för inskolningstid.

L6: Två veckor brukar de flesta vara. Första dagen är du bara och bekantar dig en kort stund och då är inte de andra barnen med och sedan nästa gång är de med andra barn och leker och sedan så småningom och äter. Först är föräldrarna då med men efter några dagar går föräldrarna någon annanstans. Barnen vänjs sakt men säkert på vår avdelning. Föräldrarna är med hela tiden ungefär 2–3 dagar, sedan far de bort ungefär en halvtimme och kommer sedan tillbaka. Detta beror på hur barnen tar det, de kommer tillbaka snabbare om barnet har det jobbigt.

I informanternas svar kom det tydligt fram rekommenderad inskolningstid, men att den nog ändå är beroende på vårdnadshavarnas önskemål och möjlighet till inskolning.

L4: Det brukar finnas en dryg vecka till två veckor till förfogande för inskolning och vi brukar se om barnet behöver komma alla 10 dagar eller om de lämnar någon dag emellan. Detta byggs upp beroende på vad föräldrarna tycker och tror vad barnet behöver.

L2: Inskolning har en stor betydelse för barnet och oberoende hur lång den blir, har föräldrarna ett barn som tar sig fram och klarar sig så kan inskolningen vara minimal men den behövs oberoende alltid.

Många av informanterna konstaterade att inskolningens första dagar så gott som alltid börjar utomhus. De menade att det kändes som en tryggare plats för barnet att börja på daghemmet.

L2: Första dagarna är utebesök, de kommer med och leker på gården. Vi är väldigt öppna med det här och kollar att allt är okej. Då allt känns bra för föräldern så är föräldern en liten stund borta, inget smussel utan man säger hej och nu går pappa en liten stund ut i tamburen.

L3: Att börja ute tror jag blir ett litet steg att börja daghemmet, då känns det kanske mera fritt och kanske mera som att komma till en lekpark och på så vis vänja sig med omgivningen.

En informant betonade vikten av att barnet känner sig mer välkommet om hen har en egen plats i tamburen där barnets eget namn står skrivet. Även vårdnadshavarna känner att deras barn är välkomna.

L3: För varje barn som börjar så skall det finnas en egen plats i tamburen, vi har märkt att det är viktigt och känns välkomnande om vi har en egen plats där det står barnets namn, där finns plats vart du kan hänga dina kläder och den är färdigt utsatt.

En av informanterna konstaterade att de nog använder sig av en blandning av föräldraaktiv och traditionell inskolning.

L2: Vi har mera en traditionell inskolning, kanske lite blandning av båda.

Informanterna tog upp att barnen sakta måste vänja sig vid både utomhus- och inomhus miljön och flera verkar föredra att barnen börjar sin inskolning utomhus. Orsakerna till detta verkar vara att utomhus har barnen lättare att få kontakt med de andra barnen i till exempel sandlådan och det kan kännas naturligare för vårdnadshavarna att anpassa sig till om barnet vill ha vårdnadshavarna nära sig eller om de kan vara lite på avstånd.

De flesta informanterna jobbade enligt egenvårdarmodellen eller plockade ut det bästa ur den. De ringde först upp vårdnadshavarna för att bestämma en träff med dem och för att få en inblick

i barnets behov samt rutiner. Egenvårdaren är den som först knyter an till barnet medan de andra i personalen finns där men inte har den övergripande kontakten.

L4: Vi ringer upp föräldern då barnet fått plats och det är då egenvårdaren som ringer och då får egenvårdaren och föräldrarna en första relation då man välkomnar barnet. Egenvårdaren är den första personen som har kontakt med föräldrarna och barnet.

L2: Vi har inte ett egenvårdarsystem utan mer en egen vuxen. Vi tar ut det mesta ur egenvårdarsystemet och den första tiden är det egenvårdaren som möter barnet men vi andra finns i bakgrunden.

L2: En relation skall börja växa fram och en i personalen blir en viktig anknytningsperson, det är någonting som utvecklas men bandet skall redan från början kännas ok.

Många av informanterna sade att egenvårdaren har på förhand valts innan barnet börjar på daghemmet och möjlighet till att byta ut egenvårdaren fanns men innan ett byte gjordes försökte man få relationen att fungera.

L5: Egenvårdaren har valts ut på förhand, den som haft utrymme i sin grupp, men så att inte en har alla nya på en gång. Men vi har även bytt egenvårdare för att det inte riktigt ha klickat där.

En informant menade att det åligger den vuxna att få kontakten med barnet att fungera och möta det.

L2: Om det skulle vara helt omöjligt så säkert kunde det bytas, men jag tänker att den vuxna skall kunna jobba så att du kan möta ett barn.

De flesta informanterna menade att egenvårdaren inte brukar bytas men en av informanterna har varit med om att byte av egenvårdare har skett.

De flesta informanterna hade sina egna barn som de sköter och det är den barngruppen som det nya barnet träffar först innan de träffar hela barngruppen. Egenvårdaren är den som har närkontakten med familjen.

5.1.3 Betydelsen av inskolning för barnet samt personalen

Flera av informanter poängterade vikten av att rutiner skapar trygghet. Det kom även fram att för barn under 3 år är det ännu viktigare. Två informanter berättade att de gått vårdnadshavarna till mötes genom att låta barnet sova ute om det har en egen vagn och de lyfte fram att de i daghemmet försöker hålla liknande rutiner som finns i hemmet. Detta gör man för att barnet skall känna igen rutinerna och det inte ska bli så stora förändringar mellan hemmet och daghemmet.

L1: Viktigt för personalen att få lära känna barnet och familjen och familjens rutiner och hur det passar in i daghemsverksamheten, vad som är viktigt för barnet vid till exempel sänggående, hur sover hen. Vi har gått emot föräldrarna och barnen får sova ute i vagn om de är vana så. Hur barnets vardag ser ut hemma så det inte blir så stor förändring att börja daghemmet.

Informanterna betonade vikten av att ha ett ärligt intresse då man jobbar med barn samt ett öppet och ärligt samarbete med vårdnadshavarna.

L2: En ärlig och öppen kommunikation mellan personal och vårdnadshavare behövs under hela inskolningen som skall resultera i en begynnande tillit och förtroende hos barnet gentemot den vuxna som tagit emot är det viktigaste.

Några av informanterna menade att det är viktigt att få vårdnadshavarna intresserade genom att låta dem veta vad som händer i verksamheten och få den information som de behöver. Är föräldrarna osäkra så kan det smitta av sig på barnet.

L3: Vi försöker ge information om verksamheten så föräldern vet och så ger vi informationsblanketter där den information de behöver veta om oss finns.

Informanterna återkom till att det är viktigt att vårdnadshavarna känner sig nöjda och trygga eftersom det smittar av sig på barnen.

5.2 Pedagogernas uppfattning om tryggheten och anknytningen etableras i samband med inskolningen

Nedan redovisas hur ett tryggt barn är, den goda anknytningen och påverkningar i anknytningen mellan barn och pedagog.

5.2.1 Ett tryggt barn vågar visa sina känslor samt vara sig själv

Informanterna var eniga om att ett tryggt barn vågar visa sina känslor, återvända till de vuxna, vara sig själv samt säga sin åsikt.

L2: Vågar visa sina känslor, tar kontakt, vågar koppla av.

L5: Vågar vara sig själv, om man inte är trygg vågar man inte göra någonting annat heller som att äta, leka och sova. Tryggheten behöver finnas där för att våga vara sig själv. Att få känna att jag fixar och accepterar det här för att sedan kunna fokusera på annat.

Barnets otrygghet kan orsakas av att vårdnadshavarna är oroliga. Informanterna ansåg att barnen visade trygghet genom att de vågade gå med i leken och leka med leksakerna och inte hela tiden var beroende av den vuxna.

L1: Vågar leka med leksakerna och inte hela tiden behöver den vuxna, utan är trygg i sig själv och vågar pröva sina egna vingar.

Enligt informanterna hörde trygghet och förtroende ihop. Ett barn som är tryggt vågar enligt pedagogerna vara sig själv och utforska omvärlden för att sedan återvända till den vuxna. Detta kommer fram i följande citat.

L3: Vågar vara sig själv, kan komma och begära hjälp som till exempel att ta i handen om det är någonting man vill. Ett tryggt barn har förtroende för den vuxna var den än är.

Informanterna lyfte fram att de finns där som den säkra hamnen dit barnen alltid kan återvända för att få tröstande ord eller en kram för att sedan våga utforska världen vidare.

L4: Ett tryggt barn är den som kommer till oss vuxna och känner att de kan komma i famnen.

L5: Tryggheten behöver finnas där för att våga vara sig själv.

Informanterna ansåg att barnen visar trygghet genom att visa känslor, ta kontakt, koppla av, säga sin åsikt, utforska, leka, söka ömhet, vara sig själv och begära hjälp.

5.2.2 God anknytning

Den viktigaste aspekten för att det skall bli en god anknytning var enligt informanterna närvarande och intresserade pedagoger.

Informanterna beskrev att en pedagog bör vara mentalt närvarande för att ett barn skall knyta an till den vuxna. Ett genuint intresse för barnet måste finnas. En informant påpekade att den dagen som barnet börjar på daghemmet är den viktigaste dagen för dem.

L4: Sensibilitet hos vuxna med tanke på att de är småbarn, de har ännu inte språket. Man måste känna efter med sina egna känsloröten och vara lyhörd och känna efter vad som man tror barnet önskar.

En informant betonade speciellt viktigheten i att få vårdnadshavarnas förtroende och detta sker inte över en natt, utan det måste få växa fram. Hen menade att även personalen måste lita på vårdnadshavarna. Då vårdnadshavarna fått förtroende för egenvårdaren och de övriga i personalgruppen så kan vårdnadshavarna ge över ansvaret för sitt barn till personalen.

Några informanter var av den åsikten att pedagogernas närvaro och ork är beroende på hur ofta det sker personalbyte i gruppen samt antalet inskolningar hela året.

L1: Det är jobbigt om personalen hela tiden byts och det kommer vikarier in. Det är jobbigt för alla barn men i synnerhet de små.

L6: Jobbigt med inskolningar hela vintern, verksamheten blir lidande.

Det är inte enbart pedagogernas ork som påverkas av inskolningar utan även barnens. Det som kan påverka anknytningen och tryggheten var enligt informanterna personkemin viktiga betydelse samt hur lyckad inskolningen var. Några informanter påpekade personkemin viktiga betydelse i tryggheten och anknytningen, både personkemin mellan vårdnadshavare och pedagog samt pedagog – barn.

L1: Föräldrarna har en stor inverkan, känner de att kemin med vårdaren inte fungerar så blir det jobbigt.

Ur informanternas svar framkom att det ibland inom personalen funnits personer som inte haft ett äkta och ärligt intresse.

5.2.3 Inskolningens inverkan på anknytningen

Förarbete för att få en lyckad anknytning betydde mycket enligt informanterna. Det framkom i informanternas uttalande att de är väldigt flexibla för att få en bra anknytning till barnet. Detta beskrivs i citaten:

L2: Förarbetet med allt det innebär att knyta an är viktigt, allt från hur barnet reagerar, alla barn reagerar olika, alla är individer med olika bakom sig. Viktigt att förhållandet blir varaktigt och allt börjar med inskolningen. En bra start har stor betydelse för hur daghemstiden blir.

L6: Mer och mer pratades det om att inskolningen är jätteviktig och barnen känner trygghet av den.

Det som enligt några informanter försvårade pedagogernas anknytning till barnet var då vårdnadshavarna inte gav tillräckligt med utrymme till egenvårdaren att närma sig barnet, för att vårdnadshavarna ständigt var nära barnet. En informant tog även upp att miljön kunde påverka inskolningen och anknytningen till barnet negativt om det var en massa stress och spring av och an då inskolningen skedde. Inskolningen måste ske i lugn och ro så egenvårdaren kan koncentrera sig på barnet.

5.3 Pedagogernas uppfattning om vårdnadshavarnas delaktighet och medverkan vid inskolningen

Nedan tar jag upp betydelsen av vårdnadshavarnas delaktighet samt vårdnadshavarnas påverkningsmöjlighet samt bemötande av den enskildas behov.

5.3.1 Betydelsen av vårdnadshavarnas delaktighet i inskolningen

Samarbete och växelverkan betonades i informanternas svar om betydelsen av vårdnadshavarnas delaktighet.

Informanternas svar visade på en enhetlig syn på växelverkans och samarbetets betydelse mellan personal och vårdnadshavare för att få ett barn som trivs på daghemmet och känner sig tryggt. Vårdnadshavarna behövde enligt informanterna mycket stöd, speciellt vid inskolningen, för att kunna börja våga lämna sitt barn på daghemmet och lita på att hen är i goda händer. Jag kunde även se i svaren att pedagogerna måste kunna hjälpa vårdnadshavarna att lämna barnet trots att hen är ledsen. Viktigt var även att låta vårdnadshavarna räcka barnet till personalen så

att inte de behövde ta barnet ur vårdnadshavarnas famn på ett sätt som upplevs negativt av barnet.

L3: Växelverkan är viktig. Det kan vara första gången barnet och föräldern får åt skilda håll. Det är en ny situation för många vårdnadshavare. Viktigaste är samarbete och växelverkan.

L2: Från första början skall vi samarbeta kring barnet och satsa på relationen från första stund och hela verksamhetsåret. Vi skall stödja föräldern och föräldraskapet. Föräldrarna skall veta hur viktiga de är, vi tar inte deras roll, vi är samarbetspartner. Vi skall jobba tillsammans för barnet.

Enligt några informanter hade vårdnadshavarna möjlighet att påverka inskolningen och man utgick ifrån familjens enskildas behov. Om vårdnadshavarna tyckte att barnet inte behövde någon inskolning alls, nämnde en informant att personalen försökte förklara hur viktigt det är med inskolning för hen, men i slutändan var det ändå vårdnadshavarna som tog beslutet om inskolning behövdes och hur länge. Om ingen inskolning behövdes så gjorde personalen ändå det bästa av situationen. Informanten var ändå av den åsikten att en inskolning för barnen behövs oavsett hur lång den än blir.

Informanterna var eniga om gemensamma mål för inskolningen och vårdnadshavarnas tillit till personalen är det viktigaste. Några informanter menade att vårdnadshavarna behöver vara med i inskolningen och ha gemensamma mål trots att de kan ha svårt att hitta tiden för inskolning. De menade att det är ett stort steg för barnet att börja på daghemmet.

Informanterna ansåg att samma mål och förståelse för varandra är det som krävs för att barnet skall få en så bra start som möjligt. En bra start har enligt informanterna betydelse för hur hela daghemstiden blir. Startsamtalet hade även det en viktig roll för att uppnå gemensamma mål.

Enligt informanterna kunde även vårdnadshavarnas osäkerhet inverka för att uppnå gemensamma mål och ett gott samarbete. Detta kunde ses i följande citat.

L2: Från första början skall vi samarbeta kring barnet och satsa på relationen, detta gäller hela verksamhetsåret. Vid föräldrarnas förväntningar och osäkerhet så skall vi ha klart för oss från första början och stödja föräldern under den här perioden och i föräldraskapet. Och föräldern skall veta hur viktiga de är, vi tar inte över deras roll, vi är samarbetspartner. Vi skall tillsammans jobba för barnet.

L4: Vi behöver samarbeta för att bemöta barnet rätt.

L1: Barnet är det viktigaste och pedagogerna och föräldrarna måste ha samma mål, samma tanke vad som är viktigt för och förståelse för varandra och vad som det krävs av oss.

Det som hade en negativ inverkan på att uppnå samma mål var enligt informanterna om vårdnadshavarna inte förstod vikten av inskolningen.

L6: Att de tar sig tid och komma på inskolning för det är viktigt och att de inser vikten av inskolningen. Föräldrarna känner ju sitt barn bäst och vet vad de behöver och delger oss det. Och för barnet är det viktigt att de inte blir lämnade här direkt, utan att föräldern är med och visar att det här är okej. Föräldrarnas känslor speglar av sig på barnet, tycker de det är jättejobbigt tycker även barnet det. Att föräldrarna litar på att det här kommer att gå bra och har en positiv inställning. Över lag brukar det gå bra men en del har inte tänkt på det något mer utan tycker att man hämtar barnet till dagis och så är det bra med det. Vissa föräldrar får man övertyga mer.

Ur informanternas svar kom det fram att pedagogerna får lägga en hel del energi på att förklara inskolningens betydelse för barnet till vårdnadshavarna.

Informanterna lyfte fram tilliten som en betydelsefull del.

L3: Växelverkan är viktig, vårdnadshavarna behöver få tillit till oss. Det är en ny situation för många vårdnadshavare. Öppet och respektfullt så alla får förtroende för varandra.

L2: Redan vid startsamtalet måste man få föräldrarna att lita på en och det sker inte över en natt, det måste växa fram.

I många informanternas svar kom det viktiga startsamtalet upp och hur tilliten redan då skapas mellan vårdnadshavarna och personal. Enligt informanterna är den första kontakten med daghemmets personal början till det långa samarbetet mellan dem och då skapas tilliten.

Tilliten kommer även genom att vårdnadshavarna till en del har fått möjlighet att påverka hur barnets inskolning sker och vad som är viktigt för familjen. Det som enligt informanterna var sådant som vårdnadshavarna kunde påverka var hur länge inskolningen varade, barnets sömn och kostvanor samt att familjens åskådningar tas i beaktande.

L3: Barnets behov och förutsättningar är det viktiga och föräldrarna speglas i det. Vi bemöter dem med att lyssna, med att tillgodose deras önskemål vad som passar bäst för deras barn.

L4: Jo, de kan påverka inskolningens längd, en del tycker de behöver någon dag och andra behöver flera, sedan frågar vi om någon dag hur det känns, hur de vill komma och hur långa stunder. Vi säger vårt vad vi skulle tycka men vårdnadshavarna kan påverka.

L6: Vi frågar vad föräldrarna önskar och gör förändringar vad som känns bäst för dem, men det finns gränser för hur långt vi kan gå.

L5: Vi lyssnar och alla saker behöver inte förverkligas men vi försöker. Vi har öppna föräldrar som brukar fråga hur personalen brukar göra. De litar på att vi klarar det. Lyssnar och försöker gå tillmötes och fundera vad som passar bäst för just det här barnet.

I svaren kom det tydligt fram att varje barn får en individuell inskolning som passar bäst för just den familjen. Enligt några informanter fanns det även vårdnadshavare som tyckte att någon dag räckte för inskolning.

L3: Vi följer inskolningsplanen och skraddarsyr det för varje individuellt barn. Vi lutar oss på den och kan berätta varför vi gör så eller så. Om en förälder säger att mitt barn inte behöver så skall vi inte övertala hen men berätta och motivera pedagogiskt varför vi tänker så. Det är barnets bästa vi vill.

I svaren kunde jag se skillnader i hur långt personalen kunde gå för att tillgodose den enskilda familjens behov då det gällde barnens sovvanor inomhus och utomhus. De flesta av informanterna menade att barnen sov inne emedan det i några informanternas svar kom fram att barnen fick sova ute i sin egen vagn om vårdnadshavarna så önskade.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att det under intervjuerna kom fram att en inskolning alltid är personlig och välplanerad. Trygghet för barn och vårdnadshavare anses som det viktigaste i inskolningen och inskolningen behöver göras i lugn och ro. Egenvårdarmodellen användes som grund i inskolningen därifrån man plockat ut det bästa. Alla informanter skickade ut ett välkomstbrev till familjen. Det viktiga startsamtalet användes av många informanter. En variation angående inskolningens längd fanns i informanternas svar. Alla informanter hade en inskolningsplan som utgick ifrån vårdnadshavarnas önskemål och behov. Lärarna hade även som utgångspunkt en inskolning som varade 2 – 3 dagar, vilken vårdnadshavaren deltog i. Informanterna menade även att inskolningen oftast började utomhus. Familjens rutiner försöker så långt som möjligt hållas även i daghemmet för att barnet ska känna sig välkommet och att det inte ska ske för stora förändringar för hen. Ett ärligt och öppet samarbete med vårdnadshavarna betonades i informanternas svar. Ett tryggt barn är ett barn som vågar visa sina känslor och vågar gå med i leken och utforska världen för att sedan igen återvända till pedagogen. Den goda anknytningen sker enligt informanterna genom att lärarna är närvarande och har ett ärligt intresse. För att få ett tryggt barn som knyter an till de vuxna menade informanterna att personkemin mellan vårdnadshavare – lärare och lärare – barn är viktig.

Gemensamma mål och förståelse mellan vårdnadshavare och lärare är viktigt för en bra daghemsstart.

6 Diskussion

I detta kapitel diskuteras forskningens resultat utgående från tidigare forskning. Även fenomenografin som ansats och metod diskuteras. Slutligen avslutas avhandlingen med förslag till vidare forskning.

6.1 Resultatdiskussion

Avhandlingens syfte var att ta reda på hur inskolningen inom småbarnspedagogiken fungerar i dag. Jag ville veta hur lärare inom småbarnspedagogiken uppfattar inskolningen och anknytningen mellan personal och barn samt hur vårdnadshavarna är delaktiga i processen. Enligt informanterna borde en god inskolning vara välplanerad, vägledande och genomtänkt samt utgå från det individuella barnet. Informanterna var eniga om att tryggheten var det allra viktigaste för såväl barn som för vårdnadshavare. Resultatet överensstämmer med Drugli och Lekhal (2020) som skriver om att alla barn är olika och bör få en inskolning som passar in på just det individuella barnet. Tryggheten är det väsentligaste för att barnet skall må bra. Trygghet skapas genom rutiner så att barnet vet vad som kommer att hända och förväntas av det. Speciellt viktiga är rutiner vid måltider, av- och påklädning samt vid sovande och blöjbyte. Dessa rutiner behöver personalen tänka igenom ur ett pedagogiskt perspektiv som alla utgår ifrån för att barnet lättare ska hitta sin plats på daghemmet (Drugli & Lekhal, 2020). Även Ahonen och Roos (2021) betonar att en kvalitativ pedagogik alltid utgår ifrån en gemensam bestämd regel som personalen ska hålla sig till. Utan gemensamma stabila värdegrunder kan inte teamet genomföra och planera så att man får en god kvalitativ pedagogik. Egentligen har personalen inget val, för det hör till var och ens skyldighet att vara delaktig och följa och genomföra värdegrunden inom småbarnspedagogiken (Ahonen & Roos, 2021). Informanterna hade stor kunskap om hur en god inskolning fungerar. Det visade sig genom att inskolningen var noga genomtänkt och planerad och ett gott samarbete med vårdnadshavarna ledde till trygga barn och vårdnadshavare samt att egenvårdaren visste sin roll.

Gemensamt för informanterna var att ett välkomstbrev med viktig information skickades hem till vårdnadshavarna. Som även Ahonen och Roos (2021) understryker är det viktigt att skriva ett välkomstbrev där det betonas vikten av en mjuk daghemsstart, samt att inskolningstiden planeras enligt det individuella barnet och familjens önskemål. Det är även viktigt att skriva att inskolningstiden varierar från barn till barn, eftersom barnets medfödda

temperament, läggning och personlighet inverkar på hur lång tid barnet behöver för att lära känna sin nya omgivning och människor som finns runt dem. I brevet bör det även framkomma att daghemmet är en trygg plats där barnet får nya upplevelser med såväl barn som vuxna och att barnet troligen kommer att trivas utmärkt (Ahonen & Roos, 2021).

Enligt många informanter börjar genomförandet av inskolningen genom det viktiga startsamtalet och ett besök i daghemmet utan att barnet är med. Det är viktigt att läraren i lugn och ro kan diskutera med vårdnadshavarna och få en klarhet i vad som är viktigt för barnet samt vilka rutiner det har. Detta överensstämmer med Ahonen och Roos (2021) som betonar vikten av att samarbete med vårdnadshavarna får sin början på en lugn plats enskilt med läraren, vilket är ett perfekt sätt att påbörja relationen. Ahonen och Roos (2021) skriver att många daghem har börjat göra hembesök hos den nya familjen för att bekanta sig med barnet. Hembesök gjordes inte av någon informant (Ahonen & Roos, 2021).

I informanternas svar angående inskolningslängd kunde jag se en stor variation. Alla var ändå överens om att åtminstone 2–3 dagars inskolning behövs för barnet då vårdnadshavarna är med. De flesta informanter hade rekommenderad inskolningstid i sin grupp men vårdnadshavarna bestämde slutligen hur lång inskolningen blev. Detta hade mycket att göra med hur länge vårdnadshavarna hade möjlighet att vara med på inskolningen samt hur länge de kunde ha barnet kortare dagar i dagvård. Vårdnadshavarnas arbetssituation hade en stor inverkan på hur länge inskolningen kunde pågå och upplägget av inskolningen. Ur informanternas svar kom det fram att personalen, som har kunskap om och erfarenhet av hur länge en inskolning behöver vara, tyckte att det nog ibland kunde behövas en längre inskolningsperiod trots att vårdnadshavarna menade att deras barn är sociala och inte reagerar på att bli lämnade ensamma. Uppfattningarna bestryks av Drugli och Lekhal (2020) som menar att många daghem ännu har ”tredagarsintroduktionen” där vårdnadshavarna är med, men många daghem har gått över till en inskolning som är en vecka eller längre. Speciellt de allra yngsta barnen behöver tid på sig att lära känna nya vuxna och barn (Drugli & Lekhal, 2020).

De flesta informanterna plockade ut det bästa från egenvårdarmodellen och hade en egenvårdare till det nya barnet så att barnet lärde känna en lärare eller barnskötare och några barn innan de träffade hela gruppen. Det var även möjligt att byta egenvårdare, men några informanter menade att det nog är upp till de vuxna att få kontakten med barnet att fungera. Uppfattningarna bestryks av Ahonen och Roos (2021) som menar att för några år sedan slog egenvårdarmodellen igenom på flera olika daghem och man ansåg att kvaliteten i dagvården

höjdes enormt. Ur barnets anknytningssynvinkel tyckte man att speciellt småbarn behövde få knyta an till en och samma person och att egenvårdaren skötte kontakterna med familjen och barnet under barnets hela inskolningstid. Den pedagogiska verksamheten styrdes av att egenvårdaren jobbade med barnet i smågrupper. Under den senaste tiden har denna modell ifrågasatts då det funderas över hur läraren i gruppen då kan bära det pedagogiska ansvaret och behandla alla barn lika om smågrupperna blir stadigvarande. Även *Grunderna för planen för småbarnspedagogik* (2018) ifrågasätter egenvårdarmodellen. Enligt nya forskningsresultat är det barnens rättighet och de mår bäst av att få umgås och lära känna flera vuxna. Detta betyder inte att vi skall förkasta allt det vi gjort utan att vi ändrar det som behöver ändras och håller fast vi det som fungerat bra eller eventuellt finslipar någonting. För att kunna utveckla det som behövs fodras det att vi känner till våra styrkor innan vi kan se med kritiska ögon på det som fungerar sämre (Ahonen & Roos, 2021).

Informanterna påpekade att det är viktigt att hålla sig till rutiner för att skapa trygghet för barnen, speciellt för dem som är under tre år. Informanternas uppfattningar stämmer in på det som Niss och Söderström (2006) anser, alltså att rutiner behövs för barnen och alla i arbetsteamet behöver veta hur de fungerar och ha samma linje för att all koncentration och uppmärksamhet ska kunna ges barnet. Det som utgör grunden för att vardagen skall fungera är rutinerna som är klara och tydliga. På så sätt vet barnet vad som skall hända och känner sig tryggt. Även Drugli och Lekhal (2020) betonar vikten av rutiner på daghemmet och menar att ett barn som vet vad som kommer att ske och vad som väntas av det blir tryggt. Speciellt betydande är detta då barnet precis har börjat på daghemmet. Rutinsituationer som detta berör är ”måltider, på- och avklädning, sömn samt blöjbyte” (Drugli & Lekhal, 2020, s. 105). Viktigt är att personalen har funderat på detta pedagogiskt och att alla följer det, för detta hjälper barnet att hitta sin plats på daghemmet (Drugli & Lekhal, 2020).

Det ärliga och öppna samarbetet med vårdnadshavarna samt informationen till dem om verksamheten betonades av alla informanter. Osäkra vårdnadshavare ger osäkra barn, menade de. Detta stämmer överens med Ahonen och Roos (2021) som skriver att personalen behöver ha ett nära samarbete med vårdnadshavarna för att få en heltäckande bild av barnets utveckling och lärande. Vårdnadshavarna måste erbjudas möjlighet till att kunna delta i och påverka verksamheten, planeringen, utvärderingen samt kunna utveckla småbarnspedagogiken tillsammans med barnet och personalen (Opetushallitus, 2018, ss. 16,34). Alla som har erfarenhet av småbarnspedagogik vet att det inte är så lätt att veta hur man skall gå till väga för

att på rätt sätt bjuda in vårdnadshavarna till att delta i verksamheten och hur man kan få dem att känna att de deltar och kan påverka (Ahonen & Roos, 2021).

Enligt informanterna är ett tryggt barn ett barn som vågar visa sina känslor och vågar ta kontakt med andra barn för att sedan återvända till de vuxna. För att ett barn skall känna trygghet behövs närvarande och intresserade pedagoger. Hart och Schwartz (2010) skriver att en trygg anknytning enligt Bowlby skapar ”god självförolit, mindre hjälplöshet och större beredskap att ingå i tillfredställande relationer med andra människor” (Hart & Schwartz, 2010, s. 73). Detta är den trygga basen dit barnet vågar återvända efter att ha undersökt världen (Hart & Schwartz, 2010). Även Niss och Söderström menar att anknytningen är barnets trygghet som behövs för att överleva. De som barnen i första hand knyter an med är vårdnadshavarna, men även andra som ger barnet den omsorg det behöver. För att en lyckad anknytning skall ske behövs det en mottaglig och intresserad vuxen som svarar på barnets behov. Den vuxna bör vara känslomässigt engagerad (Niss & Söderström, 2015). Enligt Brandtzæg et al. (2016) är det de vuxna som är händerna i trygghetscirkeln som står för barnets trygga bas för utforskande och lärande samt barnets säkra hamn. Händernas uppdrag är att vara större, starkare, klokare och snälla. Större betyder att den vuxna kan styra, planera och utföra samt ha kontroll över läget. Starkare innebär fysiskt och känslomässigt starkare än barnet. Om den vuxna kommer ner på samma nivå som barnet och agerar på samma vis som hen så är det vid de situationerna som barnet känner av att den vuxna blir svag och då blir barnet otryggt. Klokare betyder att barnet märker att hen får förklaringar över händelser som sker runt omkring det, vilket bidrar till att barnet känner sig tryggt. Den vuxna förstår också barnets känslor. Då barnet får en förklaring på det som den reagerar på, så lugnar det sig så gott som alltid. Att vara en snäll vuxen innefattar även det sammanhang då vi måste sätta gränser och ta beslut. Om vi inte klarar av att vara snälla så kan det leda till att barnet blir rädd för oss och lyder men det leder inte till trygghet och samarbete (Brandtzæg, Torsteinson, & Øiestad, 2016).

Några informanter tog upp hur viktig personkemin till barnet är då det gäller barnets anknytning och trygghet och att det är den vuxna som måste jobba på att få det att fungera. Informanterna sade att personalen stöder varandra och eventuellt byter egenvårdare om det så behövs. Enligt Drugli och Lekhal (2020) gäller det för den vuxna att kunna reglera sina egna känslor, för att även att kunna hjälpa barnet att reglera sina känslor. Den vuxna måste tänka igenom i vilka situationer man blir uppretad, arg och negativ. Ett negativt beteende inverkar på barnet, som kan reagera med att bli mera utmanande och besvärligt. Den vuxna måste vara

professionell, stanna upp och se sig själv utifrån och styra sina känslor. Stöd från övrig personal är här av stor vikt, vilket förutsätter att det finns förtroende och trygghet inom personalgruppen. Det är alltid de vuxnas ansvar att ändra på samspelet om det så behövs. Den vuxna bör bli medveten om sina negativa känslor, när de kommer och hur de inverkar på barnet samt diskutera med övrig personal hur man kan hantera dem (Drugli & Lekhal, 2020).

6.2 Metoddiskussion

Syftet med studien var att ta reda på hur inskolningen inom småbarnspedagogiken fungerar i dag. Jag ville ta reda på lärarnas uppfattningar om inskolningen och anknytningen mellan personal och barn samt hur vårdnadshavarna är delaktiga i processen, så jag tyckte fenomenografin som forskningsansats passade min undersökning bäst. Fenomenografin lämpade sig då jag ville undersöka variationer i informanternas uppfattningar samt hur lärarna uppfattar olika fenomen. Ett annat sätt att studera inskolning kunde även ha varit att observera olika inskolningstillfällen men att tidsåtgången för en sådan studie är inte rimlig för en pro gradu avhandling.

Jag kontaktade daghemsföreståndare från olika daghem i Svenskfinland som hade barngrupper i ålder 0–3 år i sina daghem. Jag fick på så sätt slumpmässigt ihop lärare som jobbade i grupper med barn från 0–3 år. Informanterna svarade oberoende av varandra så jag förmodar att svaren speglade de åsikter och syn på inskolning som är vanligt inom småbarnspedagogiken. Första kontakten med informanterna hade jag genom e-mail och telefonsamtal. Informanterna fick min forskningsplan för att veta vad undersökningen handlade om och jag fick deras godkännande till att bli intervjuade. Enligt Bell (2016) bör informanterna vara medvetna om forskningens syfte och vilka rättigheter de har. Man måste få informanternas tillstånd innan man börjar intervju. Informanterna bör få den information de behöver före intervjun och då skriftligt så att de vet vad de ger sig in i. Det är alltid lättare att före intervjun tacka nej till att bli intervjuad än att avbryta mitt i en intervju (Bell, 2016). Jag har varit angelägen att inte avslöja informanternas identitet för att uppfylla forskningskravet om anonymitet.

I min avhandling använde jag mig av en intervjuguide (se bilaga 1) och av semistrukturerade intervjuer. Jag ställde följdfrågor samt ändrade ordningsföljden på frågorna så att de passade in vid varje enskild intervju. Enligt Alvehus (2019) är semistrukturerad intervju det vanligaste där intervjuaren följer ett formulär med öppna frågor som intervjun

koncentrerar sig kring. I en semistrukturerad intervju har informanterna mera påverkningsmöjlighet då det gäller intervjuens innehåll. Detta innebär även att den som intervjuar måste vara mer uppmärksam för att kunna ställa följdfrågor (Alvehus, 2019). Även Denscombe (2018) skriver att vid semistrukturerade intervjuer använder sig intervjuaren av en färdig förteckning av det tema som skall diskuteras. Intervjuaren bör vara öppen för byte av ämnets ordningsföljd och låta den som blir intervjuad komma med sina åsikter om ämnet som diskuteras.

Jag gjorde en pilotintervju före jag höll intervjuerna för att se om min intervjuguide fungerade som jag önskade samt att min tekniska utrustning var i skick. Jag fick då även möjlighet att öva på intervjuarens roll. Efter pilotintervjun formulerade jag om några frågor och jag kände mig säkrare som intervjuare efter att ha övat i pilotintervjun. Tekniken fungerade bra i provintervjun och i de följande intervjuerna. Enligt Dalen (2019) måste en eller flera provintervjuer göras för att se att intervjuguiden fungerar, men även för att öva sig själv som intervjuare. Även då har man möjlighet att kolla att inspelningsutrustningen fungerar som den skall. Efter att en pilotintervju är gjord behöver man ofta ändra sin intervjuguide (Dalen, 2019)

Då mina intervjuer var utförda och inspelade transkriberade jag dem. Alvehus (2019) menar att det alltid finns fördelar och nackdelar med att spela in intervjuer. Den som blir intervjuad kan känna att det finns en gräns för hur öppen hen kan vara, men det kan även kännas som en trygghet för den som intervjuas att det bandas in och skrivs ner ord för ord. Det är viktigt att komma ihåg att det alltid är den som blir intervjuad som har sista ordet om det som skrivs ner (Alvehus, 2019). Inspelningarna var viktiga för mig eftersom jag då kunde gå tillbaka och höra vad informanterna verkligen sade och för att veta att jag verkligen uppfattat dem rätt och att jag citerat dem korrekt. Inspelningarna ökar reliabiliteten. Jag fick lyssna om och om igen på inspelningarna för att verkligen få ut det väsentliga ur intervjuerna och att jag uppfattat informanterna rätt.

6.3 Slutord och förslag på vidareforskning

Avhandlingens syfte var att ta reda på hur inskolningen inom småbarnspedagogiken fungerar i dag. Jag ville även ta reda på hur lärare inom småbarnspedagogiken uppfattar inskolningen och anknytningen mellan personal och barn samt vårdnadshavarnas delaktighet i processen. Tidigare forskning och teorier stöder informanternas uppfattningar om inskolningens och anknytningens betydelse inom småbarnspedagogiken. Inskolningen på daghem är ett eftersatt område som det borde forskas mer om eftersom det kan påverka vistelsen på daghemmet en lång tid framöver.

En god inskolning var enligt informanterna välplanerad, vägledande och genomtänkt. Det allra viktigaste i en god inskolning och anknytning var att både barn och vårdnadshavare får känna trygghet och tillit till personalen. En ärlig och öppen växelverkan med vårdnadshavarna poängterades. Startsamtal var någonting som nästan alla informanter började inskolningen med. Inskolningens längd varierade men varje barn hade en individuell inskolningsplan där familjens rutiner och behov togs i beaktande. Många av informanterna använde sig av det bästa från egenvårdarmodellen. Personalens närvaro och ärliga intresse för barnet betonades samt strävan till gemensamma mål.

Startsamtalet skulle kunna utgöra en grund för vidare forskning. Man skulle även kunna undersöka hur vårdnadshavarna upplever inskolningen och anknytningen inom småbarnspedagogiken. Ett annat förslag på vidare forskning kunde vara hur inskolningen fungerar med äldre barn.

Litteraturförteckning

- Ahonen, L., & Roos, P. (2021). *Untuvikot, alle 3 -vuotiaiden pedagogiikka*. Keuruu: Otavan Kirjanpaino.
- Alvehus, J. (2019). *Skriva uppsats med kvalitativ metod. En handbok*. Stockholm: Liber.
- Arnesson Eriksson, M. (2010). *En bra start- om inskolning och föräldrakontakt i förskolan*. Stockholm: Elander Sverige.
- Bell, J. (2016). *Introduktion till forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur.
- Brandtzæg, I., Torsteinson, S., & Øiestad, G. (2016). *Se barnet inifrån, att arbeta med anknytning i förskola*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Broberg, A., Almqvist, K., Risholm Mothander, P., & Tjus, T. (2015). *Klinisk barnpsykologi, utveckling på avvägar*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Broberg, A., Granqvist, P., Tord, I., & Mothander, R. (2006). *Anknytningsteori. Betydelsen av nära känslomässiga relationer*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Broberg, M., Birthe, H., & Broberg, A. (2012). *Anknytning i förskolan. Vikten av trygghet för lek och lärande*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Circle of Security. (2019). *Circle of Security*. Hämtat från circleofsecuritynational.com: <https://www.circleofsecurityinternational.com/wp-content/uploads/toddler-diagram.png>
- Dahlgren, L. O., & Johansson, K. (2019). Fenomenografi. i A. Fejes, & R. Thornberg, *Handbok i kvalitativ analys* (s. 179). Stockholm: Liber.
- Dalen, M. (2019). *Intervju som metod*. Malmö: Gleerups .
- Denscombe, M. (2018). *Forskningshandboken. För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur .
- Drugli, M. B., & Lekhal, R. (2020). *Att rusta barn för livet. Förskolans arbete för barns positiva utveckling*. Lund: Studentlitteratur .
- Fejes, A., & Thornberg, R. (2019). *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Liber.
- Fejes, A., & Thornberg, R. (2019). Kvalitativ analys. i A. Fejes, & R. Thornberg, *Handbok i kvalitativ analys* (ss. 35-36). Stockholm: Liber.
- Hart, S., & Schwartz, R. (2010). *Från interaktion till relation. Om anknytningsteori*. Stockholm: Liber .
- Jacobsen, D. I. (2016). *Förståelse, beskrivning och förklaring. Introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur.
- Jerlang, E. (2008). *Utvecklingspsykologiska teorier*. Stockholm: Liber.
- Justensen, L., & Mik-Meyer, N. (2011). *Kvalitativa metoder, från vetenskapsteori till praktik*. Lund: Studentlitteratur.

- Lag om småbarnspedagogik.* (den 13 Juli 2018). *Finlex.fi*. Hämtat från Finlex.fi: <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2018/20180540?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=lag%20om%20sm%C3%A5barnspedagogik#L2P5>
- Lindgren, C., & Torro, T. (2017). *Trygg inskolning. Grunderna för en givande förskoletid*. Stockholm: Gothia Fortbildning.
- Løkken, G., Haugen, S., & Røthle, M. (2006). *Småbarnspedagogik. Fenomenologiska och estetiska förhållningssätt*. Stockholm: Liber.
- Markström, A. M., & Simonsson, M. (den 22 December 2016). *Introduction to preschool*. Hämtat från Taylor & Francis online: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/20020317.2017.1337464>
- Niss, G., & Söderström, A.-K. (2006). *Små barn i förskolan. Den viktiga vardagen och läroplanen*. Lund: Studentlitteratur.
- Niss, G., & Söderström, A.-K. (2015). *Samarbete i förskolan- för barnets skull*. Lund: Studentlitteratur.
- Olsson, B.-I., & Olsson, K. (2017). *Barn med utmanande beteende. Tidiga insatser i förskolan och skola*. Lund: Studentlitteratur.
- Opetushallitus, U. (den 19 december 2018). *Varhaiskasvatus suunnitelman perusteet*. Hämtat från https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf
- Ranta, S. (2021). *Kasvun juuret, miten tuen lapsen oppimista ja hyvinvointia?* Keuruu: Otavan Kirjapaino.
- Riddersporre, B., & Bruce, B. (2018). *Omsorg i en förskola på vetenskaplig grund*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Sinkkonen, J. (2020). *Onnellinen lapsi*. Helsingfors: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- Trogen, T. (2020). *Positiivinen kasvatus*. Keuruu: Otavan Kirjapaino.
- Utbildningsstyrelsen. (2018). *Grunderna för planen för småbarnspedagogik*. Helsingfors.

Bilaga 1

Intervjuguide

I intervjun kommer jag att använda mig av följdfrågor som varför och hur, på vilket sätt etc.

Bakgrund:

1. Hur länge har du jobbat inom småbarnspedagogiken?

Inskolning:

2. Hur definierar du en god inskolning?
3. Hur genomför ni inskolningen?
4. Vilken betydelse har inskolningen för barnet?
5. Vilken betydelse har inskolningen för personalen?

Trygghetens och anknytningens betydelse:

6. Hur beskriver du ett tryggt barn?
7. Hur skapar du en god anknytning mellan dig och barnet?
8. Vad påverkar anknytningen mellan barn och pedagog?

Vårdnadshavarnas delaktighet:

9. Vad betyder vårdnadshavarnas delaktighet i inskolningen?
10. Samarbetet mellan pedagoger och vårdnadshavare, vilken betydelse har den?
11. Har vårdnadshavarna chans att påverka hur inskolningen skall ske?
12. Hur bemöter ni de enskilda vårdnadshavarnas behov?
13. Är det någonting du vill lyfta upp eller tillägga?
14. Vilken utbildning har du?

Bilaga 2

Välkommen till Skogshyddans daghem!

Att börja på daghem är en stor förändring. För att barnet skall få en så bra start som möjligt bör inskolningen bli trygg och bra. Innan barnet blir kvar utan vårdnadshavarna behöver barnet i lugn och ro få lära känna daghemmets inom- och utomhusmiljö.

Vårt huvudmål med inskolningen är att läraren/barnskötaren skall få barnets förtroende, så att barnet så småningom kan bli på daghemmet utan vårdnadshavarna.

Inskolningens mål är:

- att barnet får vänja sig vid den nya miljön
- att barnet får en möjlighet att lära känna en lärare/barnskötare så bra att den kan bli som en ersättare för vårdnadshavarna under den del av dagen då vårdnadshavarna är på arbetet
- att barnet med stöd av läraren/barnskötaren känner sig trygg i gruppen och vågar leka och utforska

Vi utgår ifrån barnets bästa och att en trygghet mellan läraren/ barnskötarna, kompisarna och miljön byggs upp.

Information om inskolningen

Vi börjar med ett besök i daghemmet där ert barn får möjlighet att lära känna sin lärare och barnskötare samt bekanta sig med daghemmets utrymmen.

Vårdnadshavarna har det övergripande ansvaret, men en lärare/barnskötare finns hela tiden med så att barnet lär känna personalen och miljön. Observera att ditt barn kan behöva ha flera inskolningsdagar beroende på hur ditt barn reagerar. Man kan behöva reservera upp till två veckor för inskolningen. De första dagarna är ni vårdnadshavare med ert barn för att så småningom lämna barnet någon timme på daghemmet. Detta är bra för att ert barn ska orka och inte få för många intryck på en gång, vilket kan leda till stress för barnet.

Vi rekommenderar att den första tiden har ert barn kortare dagar.

Då vårdnadshavarna avlägsnar sig från dagvårdsplatsen debiteras avgift för småbarnspedagogiken.

Med hopp om ett gott samarbete.

